

Els beneficis i les limitacions de l'educació inclusiva

Treball Final de Grau

Grau en Pedagogia

Autora: Anna de la Cruz Reyes

Tutor: Juan González Martínez

Promoció: 2016-2020

ÍNDEX

RESUM	4
ABSTRACT	4
1. INTRODUCCIÓ I MOTIVACIÓ	5
2. OBJECTIUS DEL TREBALL	7
3. APROXIMACIÓ TEÒRICA.....	7
DE L'EXCLUSIÓ A LA NORMALITZACIÓ DE LA DIVERSITAT	7
MARC LEGAL INTERNACIONAL	9
CONVENCIÓ INTERNACIONAL SOBRE ELS DRETS DE LES PERSONES AMB DISCAPACITAT , 2006.....	9
L'AGENDA 2030 PER AL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE.....	9
MARC LEGAL ESPANYOL	10
CONSTITUCIÓ ESPANYOLA, DEL 31 D'OCTUBRE DEL 1978.....	10
LLEI 26/2011, D'1 AGOST, D'ADAPTACIÓ NORMATIVA A LA CONVENCIÓ INTERNACIONAL SOBRE ELS DRETS DE LES PERSONES AMB DISCAPACITAT.....	10
REAL DECRET LEGISLATIU 1/2013, DEL 29 DE NOVEMBRE, LLEI GENERAL DELS DRETS DE LES PERSONES AMB DISCAPACITAT I DE LA SEVA INCLUSIÓ SOCIAL	11
LLEI 13/2014, DEL 30 D'OCTUBRE, D'ACCESSIBILITAT.....	11
LLEI 14/2010, DE 27 DE MAIG, DELS DRETS I LES OPORTUNITATS DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA.....	12
LES LLEIS ORGÀNIQUES D'EDUCACIÓ DE L'ESTAT ESPANYOL	13
LLEI ORGÀNICA 8/1985, REGULADORA DEL DRET A L'EDUCACIÓ (LODE)	13
LLEI ORGÀNICA 1/1990, GENERAL DEL SISTEMA EDUCATIU (LOGSE)	13
LLEI ORGÀNICA 9/1995, DE LA PARTICIPACIÓ, L'AVALUACIÓ I EL GOVERN DELS CENTRES DOCENTS (LOPAG)	14
LLEI ORGÀNICA 10/2002, DE QUALITAT DE L'EDUCACIÓ (LOCE)	14
LLEI ORGÀNICA 2/2006, D'EDUCACIÓ (LOE)	14

LLEI ORGÀNICA 8/2013, PER A LA MILLORA DE LA QUALITAT EDUCATIVA (LOMCE).....	16
PROJECTE DE LLEI ORGÀNICA DE MODIFICACIÓ DE LA LOE (LOMLOE), 2020	16
LES LLEIS EDUCATIVES A CATALUNYA	17
LLEI 12/2009, D'EDUCACIÓ A CATALUNYA (LEC).....	17
DECRET 150/2017, DE 17 D'OCTUBRE, DE L'ATENCIÓ EDUCATIVA A L'ALUMNAT EN EL MARC D'UN SISTEMA EDUCATIU INCLUSIU.....	19
4. CONTEXTUALITZACIÓ	20
4.1. ELS PRINCIPIS DE L'ESCOLA INCLUSIVA	23
4.2. ELS REQUERIMENTS DE L'ESCOLA INCLUSIVA	24
4.3. L'ALUMNAT AMB NECESSITATS EDUCATIVES DE SUPORT EDUCATIU	25
4.4. L'ESCOLARITZACIÓ DE L'ALUMNAT AMB NESE	27
4.5. LA INTERVENCIÓ EDUCATIVA AMB ALUMNAT AMB NECESSITATS DE SUPORT EDUCATIU.....	29
4.6. L'EQUIP D'ATENCIÓ PSICOPEDAGÒGICA.....	30
5. ESTUDI DE CAMP	33
Metodologia qualitativa. Paradigma interpretatiu, Estudi de casos.	33
Selecció dels casos.....	33
Entrevistes en profunditat	33
Objectiu general	33
Objectius específics	34
Instrument.....	34
6. RESULTATS	38
7. ANÀLISI DELS RESULTATS	42
8. CONCLUSIONS	55
9. VALORACIONS I APORTACIONS DES DE LA PEDAGOGIA.....	58
10. REFERÈNCIES.....	62
11. ANNEXES	64
Transcripció de les entrevistes	64

RESUM

Aquest treball tracta sobre l'educació inclusiva, i faré un estudi per conèixer com el sistema educatiu espanyol s'està adaptant a les complexes i noves demandes socials, i com fa front als reptes que suposa poder oferir una atenció adequada i una educació integral a tota la tipologia d'alumnat a través de les escoles inclusives. La primera part del treball ofereix una aproximació teòrica del marc legal que garanteix i vetlla perquè la inclusió sigui una realitat efectiva, i s'exposen les directrius que guien la pràctica educativa per poder assolir una educació inclusiva de qualitat. La segona part del treball se centra en un estudi pràctic, en el qual he fet una anàlisi basada en la metodologia qualitativa, on he fet entrevistes a diferents rols professionals que treballen en les escoles del sistema educatiu espanyol, i a diferents pares i mares d'alumnes, amb la finalitat de conèixer i donar veu a les opinions que tenen les persones afectades de forma directa pels canvis que comporta apostar per una educació inclusiva, sobre els beneficis i les limitacions de l'escola inclusiva.

PARAULES CLAU: Educació, inclusió, escola, qualitat, entrevistes i opinió.

ABSTRACT

The target of this project is to address the inclusive education. To accomplish that, I'm going to study how does the Spanish educational system adapts to the new and complex social demands and, furthermore, how it overcomes the challenges of providing an appropriate care and a comprehensive education to any kind of students through inclusive education.

The first part offers a theoretical approach to the legal framework that guarantees and ensures that inclusion is a reality, exposing the guidelines that lead the educational practice to afford a high-quality inclusive education.

The second part focuses on a practical research, in which I have made an analysis based on a qualitative methodology. In this analysis, I have carried out a series of interviews to different professional roles who work in schools belonging to the Spanish educational system and to some of the students' parents. The target of this action was to know the opinion of the people directly affected by the challenges involved in the inclusive education, to give them voice and also to know the boundaries and benefits of the inclusive school.

KEYWORDS: Education, inclusion, school, quality, interviews, opinion.

1. INTRODUCCIÓ I MOTIVACIÓ

Actualment vivim en una societat molt diversa i complexa, on l'educació juga un paper clau en el desenvolupament personal i social de les persones. Partint que l'educació és un dret fonamental, considereu que tots hi podem accedir en igualtat d'oportunitats i condicions? Tots en podem gaudir amb les mateixes garanties d'èxit? Tots som acompanyats en el procés educatiu i formatiu des de l'equitat?

Així com exposen Haya i Rojas (2016), el protagonisme del dret fonamental de totes les persones a poder accedir a l'educació ha augmentat notablement des de mitjans del segle passat, la qual cosa es veu clarament en les diferents declaracions, convencions i tractats internacionals, com en les lleis educatives de caràcter nacional. Tots ells destaquen l'obligació de tots els estats d'assegurar el dret a l'educació de tots els nens i nenes, i destaquen la importància de l'educació inclusiva com a eina d'inclusió social d'aquells col·lectius amb més necessitats. Coincideixen en denunciar la desigualtat que existeix quant a l'accés a l'escola, i les situacions de segregació que experimenten determinats col·lectius, com són les persones amb discapacitat. Es defensa doncs, la importància de les escoles inclusives per a normalitzar la diversitat, i construir una societat més empàtica, respectuosa i tolerant.

El repte dels sistemes educatius en l'actualitat és poder garantir una educació per a tothom des d'una sola modalitat d'escola. Per tant, es pretén que a llarg termini els centres d'educació especial deixin de ser una opció d'escolarització per als alumnes amb necessitats educatives especials, per atendre aquests en una escola ordinària amb la resta de nens i nenes que no presenten la mateixa problemàtica. Els sistemes educatius s'esforcen per garantir l'educació inclusiva, acabant amb la possible segregació que provoca l'existència de diferents modalitats d'escola segons les necessitats que cal atendre dels alumns.

L'interès però per una educació inclusiva no és del tot generalitzat en la nostra societat. Existeix un xoc de visions entre determinats grups socials que defensen la importància de l'existència de les diferents tipologies d'escolarització per atendre de forma especialitzada les necessitats dels infants, i per altra banda, aquells grups socials que consideren que hauríem de partir d'una única modalitat d'escola per atendre a tota la tipologia d'alumnat.

Doncs, l'objectiu d'aquest treball és analitzar críticament la normativa educativa actual, i identificar com, en quines línies, i en quina mesura, les polítiques públiques socials i educatives aposten per una educació inclusiva real i efectiva. Per tant, el present treball busca analitzar un seguit de qüestions com: quin és realment l'objectiu que persegueix l'educació inclusiva? Perquè es considera que el fet d'escolaritzar nens i nenes amb necessitats educatives especials en centres d'educació especial provoca segregació? Ens hem plantejat quina és la funció que fan els centres d'educació especial? Realment podem oferir la mateixa atenció als alumnes en un centre ordinari que en una escola d'educació especial? Hem parat a preguntar als principals agents de la comunitat educativa i /o a les persones usuàries dels centres d'educació especial, com se senten respecte a la situació?

En primer lloc es fa un anàlisi teòric per veure com s'està desenvolupant aquest repte en el marc del sistema educatiu espanyol. I en segon lloc, es presenta una petita investigació basada en la metodologia qualitativa (Paradigma Interpretatiu, i la metodologia de l'Estudi de Casos), que té per objectiu mostrar quina és la perspectiva i la vivència de les persones directament afectades per situació (professionals de les escoles ordinàries, professionals de les escoles d'educació especial, i familiars directes de nens i nenes amb necessitats educatives especials), sobre els beneficis i les limitacions que suposa apostar per escoles inclusives, respecte al col·lectiu de nens i nenes amb Necessitats Educatives Especials (NEE).

La motivació principal que m'ha conduït a realitzar el Treball de fi de Grau sobre aquest tema ha estat la meva trajectòria professional i laboral.

Afortunadament al llarg de la meva formació he pogut gaudir de forces oportunitats per poder fer pràctiques, i entre elles, dues són les que m'han motivat a abordar la qüestió de l'educació inclusiva: la primera va ser poder estar uns mesos com a vetlladora en una aula d'una escola ordinària, i la segona va ser poder formar-me com a tècnica en integració social també uns mesos en una escola d'educació especial.

Per últim, la tercera experiència que m'ha motivat a escollir aquesta temàtica pel treball final de grau és que actualment estic treballant en una escola d'educació especial.

Em considero afortunada per la meva vivència perquè el fet d'haver-me dedicat professionalment en les dues tipologies d'escola, m'ha permès veure poder crear una perspectiva personal sobre la situació, i conèixer de primera mà els relats i les

experiències de vida tant dels alumnes i les seves famílies, com dels professionals d'ambdues tipologies d'escola.

En resum, la meua motivació amb aquest treball en primer lloc és poder aprofundir i conèixer quines són les bases teòriques i els marcs legals amb els quals es fonamenta l'educació inclusiva, i en segon lloc, m'agradaria donar veu a les persones afectades directament per la situació, i que narressin quina és la seva perspectiva sobre els beneficis i les limitacions de l'educació inclusiva.

2. OBJECTIUS DEL TREBALL

1. El primer objectiu és aprofundir i posar en relleu quin és el marc legal amb el qual es fonamenta l'educació inclusiva (internacional, nacional i des de la comunitat autònoma de Catalunya).
2. El segon objectiu és realitzar una investigació basada en la metodologia qualitativa per donar veu a les persones que es troben directament afectades pels canvis que s'estan produint en les escoles (famílies, i professionals de l'educació), per tal d'assolir un sistema educatiu inclusiu i de qualitat.
3. El tercer objectiu és fer un anàlisi dels resultats de la investigació qualitativa per observar i donar veu a alguns dels principals agents de la comunitat educativa, i a persones usuàries dels centres d'educació especial, sobre com se senten respecte a la situació.

3. APROXIMACIÓ TEÒRICA

DE L'EXCLUSIÓ A LA NORMALITZACIÓ DE LA DIVERSITAT

La consideració de les persones amb discapacitat, malaltia mental, trastorn de desenvolupament o qualsevol altre tipus de dèficit ha anat variant al llarg de la història, i condicionant el model d'atenció al col·lectiu.

Tal com exposen Alonso, Bejerano, i Rey de Viñas (2015), tenim coneixement que durant molts segles es va rebutjar i s'apartava a les persones que presentaven algun tipus de dèficit perquè se les considerava un càstig dels déus o del dimoni, i se les veia com a éssers ineducables. No va ser fins al segle XVI, durant l'època del Renaixement, quan es comença a buscar una explicació més científica i menys religiosa al concepte de

discapacitat. Al segle XX amb l'arribada de la Segona Guerra Mundial es fa necessària una reconsideració de la discapacitat com a problema social, a causa d'un panorama de desolació amb milions de persones amb greus dèficits i importants problemàtiques.

Alonso, Bejerano, i Rey de Viñas (2015) exposen que és en aquest context quan es detecta l'existència de diferents ritmes d'aprenentatge i la identificació d'alumnat amb més dificultats, fet que va generar la necessitat de separar aquesta tipologia d'alumnat en unes aules separades de la resta d'alumnes, anomenades aules d'educació especial. Serà a finals del segle XX doncs, quan es comença a introduir la terminologia de la normalització per al col·lectiu de persones amb discapacitat, malaltia mental o altres problemes de desenvolupament. El pas decisiu es va donar exactament al 1978 amb l'informe Warnock, el qual va suposar un canvi de plantejament essencial. Ja no es tractava de convertir una persona amb necessitats educatives especials en "normal", sinó d'acceptar-la des de la diversitat, amb les seves necessitats i interessos. Això suposa que la intervenció s'ha de dirigir a proporcionar els suports i els recursos necessaris perquè puguin desenvolupar al màxim les seves possibilitats per adquirir uns aprenentatges i unes habilitats d'autonomia personal, afavorint la seva participació en la societat.

Del principi de normalització va derivar el model d'integració educativa a les escoles, la base del model d'inclusió educativa.

Per tant, com bé exposen també Haya i Rojas (2016), els col·lectius en situació de vulnerabilitat han experimentat constants vulneracions del que coneixement avui en dia com els drets bàsics i fonamentals. Fins a l'aparició de la Convenció dels Drets de les Persones amb Discapacitat no han existit declaracions internacionals que reconeixin per exemple a aquest col·lectiu el seu dret a una educació en igualtat de condicions que una altra persona.

Els reptes dels sistemes educatius del nostre país es basen a assegurar i vetllar per garantir el dret a l'educació de tots els nens i nenes, una educació basada en l'equitat, la qualitat i el reconeixement de la diversitat de l'alumnat com quelcom positiu.

D'acord amb aquests fonaments, s'han realitzat successives reformes i canvis respecte dels sistemes educatius, que amb major o menor mesura han intentat posar fre a l'exclusió social. Les quals seran exposades seguidament.

MARC LEGAL INTERNACIONAL

CONVENCIÓ INTERNACIONAL SOBRE ELS DRETS DE LES PERSONES AMB DISCAPACITAT , 2006

La Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat i el seu Protocol van ser aprovats el 2006 per l'Assemblea General de les Nacions Unides (ONU), i ratificats a Espanya l'any 2008. Tots dos tractats internacionals recullen els drets de les persones amb discapacitat, així com les obligacions dels estats part de promoure, protegir i assegurar aquests drets. Resultat d'un procés llarg, aquesta Convenció suposa la consagració del canvi de paradigma de l'enfocament de les polítiques sobre discapacitat. Supera definitivament la perspectiva assistencial de la discapacitat per abordar-ne una basada en els drets humans. En aquest sentit, la Convenció, situant de manera integral les persones amb discapacitat com a subjectes de dret, estableix que les seves demandes i necessitats han de ser cobertes de forma que puguin assolir la igualtat d'oportunitats respecte al conjunt dels ciutadans. El preàmbul de la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat (2006), defineix a les persones amb discapacitat com “aquelles persones que tenen deficiències físiques, mentals, intel·lectuals o sensorials a llarg termini que, en interactuar amb diverses barreres, poden impedir la seva participació plena i efectiva en la societat, en igualtat de condicions amb les altres.” (p.3)

L'AGENDA 2030 PER AL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

L'Agenda va ser aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 2015, amb la finalitat de transformar el món promovent l'assoliment de 17 objectius per al Desenvolupament Sostenible (ODS) i 169 fites associades, l'any 2030.

El Govern de Catalunya assumint el compromís d'assegurar l'assoliment dels objectius, compta amb el Pla Nacional per assegurar l'aplicació dels 17 ODS, concebut com un instrument per avançar en els continguts de les polítiques públiques. El Pla identifica els compromisos del Govern de la Generalitat en relació amb cadascun dels ODS i de les seves respectives fites. En conjunt recull 920 compromisos, entre els quals, destaca l'Objectiu de Desenvolupament Sostenible número 4, el qual desenvolupa les fites per garantir una educació inclusiva, equitativa, de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom.

MARC LEGAL ESPANYOL

CONSTITUCIÓ ESPANYOLA, DEL 31 D'OCTUBRE DEL 1978

La Constitució Espanyola (1978), té per finalitat assegurar justícia, llibertat , seguretat i promoure el bé de tots i totes les espanyoles, recollint les obligacions i els deures dels ciutadans per vetllar pel lliure exercici dels drets humans de tothom. Els articles rellevants per la qüestió abordada en aquest treball són:

- L'Article 9.2. , el qual afirma que correspon als poders públics promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat de l'individu sigui real i efectiva, així com facilita la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social.
- L'Article 49, el qual exposa l'obligació dels poders públics d'encarregar-se de realitzar una política adequada per l'atenció a les persones amb discapacitat, i de prestar-los l'atenció especialitzada que requereixin per poder gaudir dels seus drets.
- L'Article 27, el qual obliga als poders públics a garantir el dret de tothom a l'educació, mitjançant una programació general de l'ensenyament, amb la participació efectiva de tots els sectors afectats i la creació de centres docents. Reconeix la llibertat d'ensenyament.

LLEI 26/2011, D'1 AGOST, D'ADAPTACIÓ NORMATIVA A LA CONVENCIO INTERNACIONAL SOBRE ELS DRETS DE LES PERSONES AMB DISCAPACITAT

Així com exposa el preàmbul, la Llei 26/2011 promou i fa canvis en la normativa espanyola que regula l'atenció de les persones amb discapacitat, adaptant-se a les disposicions que estableix la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat aprovada el 2006, i ratificada per Espanya l'any 2008. Una de les reformes més destacables va ser promoure el canvi d'enfocament de la discapacitat, ja que la Convenció assumeix una perspectiva més social, de drets i capacitats, que entén la discapacitat com un complex conjunt de condicions, moltes de les quals són originades o agreujades per l'entorn social.

REAL DECRET LEGISLATIU 1/2013, DEL 29 DE NOVEMBRE, LLEI GENERAL DELS DRETS DE LES PERSONES AMB DISCAPACITAT I DE LA SEVA INCLUSIÓ SOCIAL

La Llei General dels drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social (2013) recull un total de 105 articles on s'informa de les normatives, actuacions, objectius, definicions i eines per garantir el dret a la igualtat d'oportunitats i de tracte, així com l'exercici real i efectiu dels drets dels ciutadans amb discapacitat. Estableix també el règim d'infraccions i sancions que garanteixen les condicions bàsiques en qüestions d'igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat.

LLEI 13/2014, DEL 30 D'OCTUBRE, D'ACCESSIBILITAT

Tal com s'exposa en el preàmbul, la Llei 13/2014 té principalment dos objectius: d'una banda, aconseguir una societat inclusiva i accessible que permeti d'avançar cap a la plena autonomia de les persones, eviti la discriminació i propiciï la igualtat d'oportunitats per a tothom, especialment per a les persones que tenen discapacitats; i de l'altra, actualitzar i facilitar un marc normatiu propi més àgil en matèria d'accessibilitat, adequat a les directrius internacionals, europees i estatals, en exercici de les competències de la Generalitat. Considero important destacar els dos articles importants que recull la Llei 13/2014 sobre la temàtica abordada en aquest treball:

Article 32. Condicions d'accessibilitat en la comunicació en l'àmbit de l'ensenyament

1. El departament competent en matèria d'ensenyament ha de garantir als alumnes amb discapacitat sensorial, sia auditiva, sia visual, sia auditiva i visual alhora, i també als alumnes amb dificultats de lectura o de comprensió greus, un procés educatiu en les condicions adequades que tingui en compte la diversitat funcional i permeti d'ajustar l'accés a la comunicació i el currículum a les necessitats de cada cas. (p. 17)

Article 57. Campanyes educatives i formació

1. L'Administració de la Generalitat ha de dur a terme campanyes informatives i educatives amb relació a l'accessibilitat, tant de caràcter general, adreçades a tota la ciutadania, com de caràcter específic, adreçades als empresaris, els projectistes, els dissenyadors i els estudiants d'ensenyament tècnics superiors relacionats amb l'accessibilitat, orientades a fer conèixer les necessitats i les capacitats de les persones amb discapacitat i a conscienciar de la importància d'assolir en tots els àmbits les condicions d'accessibilitat. (p.24)

LLEI 14/2010, DE 27 DE MAIG, DELS DRETS I LES OPORTUNITATS DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Així com exposa el preàmbul, la Llei 14/2010 aporta a l'ordenament jurídic una major claredat i unitat sobre els drets i les oportunitats de la infància i l'adolescència, per tal de millorar els programes de promoció, prevenció, atenció, protecció i participació de la població infantil i adolescent a Catalunya. Considero important destacar els següents articles per conèixer el marc legal que protegeix els drets i les oportunitats dels infants i adolescents amb necessitats educatives específiques:

Article 42. Infants i adolescents que troben limitacions o barreres per al desenvolupament o la participació.

1. Els infants i els adolescents amb discapacitats tenen dret a una escolaritat inclusiva i amb el suport necessari per a potenciar el màxim desenvolupament acadèmic, personal i social. Així mateix, han de tenir l'oportunitat de gaudir d'una vida plena i respectable, amb unes condicions que els permetin d'assolir una vida social, escolar inclusiva i laboral de qualitat i en igualtat d'oportunitats i que els facilitin la participació activa en la comunitat.
2. Els poders públics han de prestar una atenció especial a preveure i eliminar actituds discriminatòries dirigides a infants i adolescents amb discapacitats.
3. Els infants i els adolescents amb discapacitats tenen dret a gaudir d'una assistència sanitària i de mesures terapèutiques ocupacionals adequades a llurs necessitats. (p.54)

Article 48. Dret a l'educació

1. Els infants i els adolescents tenen el dret i l'obligació de rebre els ensenyaments obligatoris, i el dret de rebre els ensenyaments no obligatoris.
2. Les administracions públiques han de crear serveis educatius adreçats als infants de 0 a 3 anys i a llurs famílies, i han de donar-hi suport. (p. 57)

Article 50. Infants i adolescents que troben limitacions o barreres per al desenvolupament o la participació en diverses activitats.

1. Els infants i els adolescents amb necessitats educatives especials han de rebre una formació educativa i professional que els permeti la integració social, el desenvolupament, la realització personal i l'accés a un lloc de treball en el context més normalitzat possible, i d'acord amb llurs aspiracions i actituds.
2. Els infants i els adolescents amb discapacitat tenen dret a gaudir d'un sistema d'educació inclusiu, amb accés a l'educació obligatòria en les mateixes condicions que els altres membres de la comunitat, sense exclusió per raó de discapacitat, i els ajustaments i suports necessaris per a potenciar el màxim desenvolupament acadèmic, personal i social.

3. Els centres educatius han d'assumir la responsabilitat d'acollir i educar de manera inclusiva tot l'alumnat com una tasca bàsica i fonamental de llurs projectes educatius i han de posar en marxa estratègies pedagògiques per atendre les diferències individuals en els contextos ordinaris. (p.58)

LES LLEIS ORGÀNIQUES D'EDUCACIÓ DE L'ESTAT ESPANYOL

LLEI ORGÀNICA 8/1985, REGULADORA DEL DRET A L'EDUCACIÓ (LODE)

Sarramona (2014), exposa que la LODE és la primera llei d'educació després de la Constitució Espanyola de l'any 1978. És la primera que atribueix les competències educatives a l'Estat i a les comunitats autònomes perquè es puguin cobrir les necessitats educatives dels ciutadans. La Llei planteja una educació obligatòria i gratuïta fins als 16 anys, i de caràcter mixt. Es concreta una xarxa dual: centres sostinguts amb fons públics, que comprenen els de titularitat pública i els privats concertats, i els centres privats, que funcionen en règim de lliure mercat.

Un altre aspecte d'aquesta llei va ser la normativa respecte al govern dels centres públics, organitzats a través de la participació democràtica dels òrgans unipersonals – director, secretari, cap d'estudis- i dels col·legiats – consell escolar del centre i claustre de professors-. (Sarramona, 2014, p. 36)

LLEI ORGÀNICA 1/1990, GENERAL DEL SISTEMA EDUCATIU (LOGSE)

Sarramona (2014) exposa que la LOGSE va ser una regulació general del sistema educatiu molt ambiciosa perquè va trencar amb esquemes fortament instal·lats en l'educació del país. Entre els canvis que es van fer trobem: es van proposar principis pedagògics per millorar la qualitat de l'ensenyament, entre els quals destaquen la personalització de l'aprenentatge i el fet de posar l'èmfasi en els processos més que no pas en els resultats; es van posar en marxa el plantejament ja fet per la LODE, d'allargar l'escolaritat obligatòria comuna per a tot l'alumnat fins als 16 anys, i per fer-ho es va crear l'ensenyament secundari obligatori (ESO); i el canvi del plantejament del batxillerat, el qual va passar de tres a dos anys.

LLEI ORGÀNICA 9/1995, DE LA PARTICIPACIÓ, L'AVALUACIÓ I EL GOVERN DELS CENTRES DOCENTS (LOPAG)

Sarramona (2014), explica que la LOPAG va sorgir com a resposta a les crítiques que rebia el desplegament de la LOGSE. Aquesta llei va ampliar el concepte d'autonomia dels centres escolars, establint que cadascun tindria el projecte educatiu, el projecte curricular i les normes de funcionament propis. També va introduir l'avaluació de centres i del sistema educatiu, i l'avaluació del professorat.

LLEI ORGÀNICA 10/2002, DE QUALITAT DE L'EDUCACIÓ (LOCE)

Sarramona (2014), posa en relleu que la LOCE es va elaborar en oposició a la LOGSE, i insistint amb el concepte de l'esforç personal com a línia clau per millorar el sistema. Va instaurar les anomenades avaluacions diagnòstiques, basant-se en competències bàsiques, fixades per al termini de l'educació primària i secundària obligatòria. Una altra mesura polèmica que visualitzava el trencament amb la LOGSE van ser els itineraris de l'ESO, els quals incorporaven ara assignatures que orientaven als alumnes vers el seu futur, és a dir, per si anaven encaminats cap a una formació professional, o cap al batxillerat.

LLEI ORGÀNICA 2/2006, D'EDUCACIÓ (LOE)

Sarramona (2014), exposa que la LOE compartia l'intent amb la LOCE d'ensorrar la LOGSE, i persegueix recuperar les competències del Ministeri, plantejant mesures per buscar l'homogeneïtzació. La llei es presenta com una preocupació als resultats de les proves PISA, i la seva justificació es basa la recerca de la qualitat educativa, definint les fites que pretenen que assoleixin els sistemes educatius per ser de més qualitat. Recuperen el sentit de l'esforç que va impulsar la LOCE, però en la LOE no es veu com una qüestió que correspongui solament a l'alumne, sinó que l'esforç s'ha de fomentar mitjançant mesures estrictes d'organització de l'alumnat, matèries i cursos. Entre les mesures trobem: no poder passar de curs amb més de dues matèries pendents, l'agrupació diferenciada dels alumnes en el darrer any de l'ESO, iniciar la lectoescriptura en l'educació infantil, introduir en el currículum les competències com a fites d'aprenentatge, i millorar la formació inicial i permanent del professorat. L'avaluació ocupa un paper important a la LOE per poder millorar la qualitat del sistema educatiu. L'equitat i l'atenció a la diversitat és una altra gran preocupació de la LOE, i es regula l'atenció i l'escolarització de l'alumnat amb dificultats, deixant en mans dels centres les possibilitats de fer adaptacions curriculars. Els articles on es regulen les qüestions sobre

la pràctica inclusiva de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, són els següents:

CAPÍTOL 1. Alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu

Article 71. Principis

1. Les administracions educatives han de disposar els mitjans necessaris perquè tot l'alumnat assoleixi el màxim desenvolupament personal, intel·lectual, social i emocional, així com els objectius que estableix amb caràcter general aquesta Llei.
2. Correspon a les administracions educatives assegurar els recursos necessaris perquè els i les alumnes que requereixin una atenció educativa diferent de l'ordinària, perquè presenten necessitats educatives especials, per dificultats específiques d'aprenentatge, per les seves altes capacitats intel·lectuals, perquè s'han incorporat tard al sistema educatiu, o per condicions personals o d'història escolar, puguin assolir el màxim desenvolupament possible de les seves capacitats personals i, en tot cas, els objectius establerts amb caràcter general per a tot l'alumnat.
3. Les administracions educatives han d'establir els procediments i recursos necessaris per identificar aviat les necessitats educatives específiques de l'alumnat a les quals es refereix l'apartat anterior. L'atenció integral a l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu s'ha d'iniciar des del mateix moment en què sigui identificada aquesta necessitat i s'ha de regir pels principis de normalització i inclusió.
4. Correspon a les administracions educatives garantir l'escolarització, regular i assegurar la participació dels pares o tutors en les decisions que afectin l'escolarització i els processos educatius d'aquest alumnat. Igualment els correspon adoptar les mesures oportunes perquè els pares d'aquests alumnes rebin l'assessorament individualitzat adequat, així com la informació necessària que els ajudi en l'educació dels fills.(p.53)

Article 72. Recursos.

1. Per aconseguir els fins assenyalats a l'article anterior, les administracions educatives han de disposar del professorat de les especialitats corresponents i de professionals qualificats, així com dels mitjans i materials necessaris per atendre de manera adequada aquest alumnat.
2. Correspon a les administracions educatives dotar els centres dels recursos necessaris per atendre adequadament aquest alumnat. Els criteris per determinar aquestes dotacions són els mateixos per als centres públics i privats concertats.
3. Els centres han de tenir la deguda organització escolar i fer les adaptacions i diversificacions curriculars que calgui per facilitar a tot l'alumnat la consecució dels fins establerts.

4. Les administracions educatives han de promoure la formació del professorat i d'altres professionals relacionada amb el tractament de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu. Les administracions educatives poden col·laborar amb altres administracions o entitats públiques o privades sense ànim de lucre, institucions o associacions, per facilitar l'escolarització i una incorporació més bona d'aquest alumnat al centre educatiu. (p.53)

LLEI ORGÀNICA 8/2013, PER A LA MILLORA DE LA QUALITAT EDUCATIVA (LOMCE)

Així com s'exposa al preàmbul de la Llei Orgànica 8/2013, la llei contempla un article únic on recull la modificació de la Llei Orgànica 2/2006, d'educació. La reforma anomenada també "Ley Wert", pretén fer front als principals problemes detectats en el sistema educatiu espanyol sobre els fonaments proporcionats pels resultats objectius reflectits en les avaluacions periòdiques dels organismes europeus i internacionals.

Els principals objectius que persegueix la reforma són reduir la taxa d'abandonament prematur de l'educació, millorar els resultats educatius d'acord amb criteris internacionals, tant en la taxa comparativa dels alumnes i les alumnes excel·lents, com en la de titulats en educació secundària obligatòria, millorar l'ocupabilitat i estimular l'esperit emprenedor dels estudiants. Els principis sobre els quals pivota la reforma són, fonamentalment, l'augment de l'autonomia de centres, el reforç de la capacitat de gestió de la direcció dels centres, les avaluacions externes de fi d'etapa, la racionalització de l'oferta educativa i la flexibilització de les trajectòries. Les avaluacions externes de fi d'etapa constitueixen també una de les principals novetats de la LOMCE respecte al marc anterior i una de les mesures cridades a millorar de manera més directa la qualitat del sistema educatiu. Aquestes proves han de tenir un caràcter formatiu i de diagnòstic.

PROJECTE DE LLEI ORGÀNICA DE MODIFICACIÓ DE LA LOE (LOMLOE), 2020

Com s'exposa a la pàgina web del Ministeri d'Educació i Formació (2020), el Projecte de Llei Orgànica de Modificació de la LOE (LOMLOE) va ser aprovat en el Consell de Ministres i publicat al Butlletí Oficial de les Corts el febrer del 2020, i tot i que actualment es troba paralitzat el procés, s'espera poder aplicar la reforma per al curs 2020-2021.

En la pàgina web del Ministeri d'Educació i Formació (2020) hi ha publicats els objectius i els reptes que es proposa el sistema educatiu espanyol amb la LOMLOE, entre els quals

destaco: millorar el nivell competencial de tot l'alumnat, compensant els desavantatges d'origen, recuperar l'equitat, modernitzar la formació professional i millorar les taxes d'escolarització i titulació, reduir l'abandonament educatiu precoç i facilitar el retorn al sistema educatiu, modernitzar la professió docent per liderar la innovació curricular i didàctica, millorar l'extensió i la qualitat de l'educació infantil de 0 a 3 anys, i el seu marc curricular, flexibilitzar l'educació secundària amb una atenció més personalitzada per l'èxit escolar, augmentar les vocacions científiques, garantir una educació en valors cívics per exercir una ciutadania crítica i participativa, i garantir un sou d'inversió en educació i beques al marge d'alternances polítiques i conjuntures econòmiques.

LES LLEIS EDUCATIVES A CATALUNYA

LLEI 12/2009, D'EDUCACIÓ A CATALUNYA (LEC)

Així com ho expressa el preàmbul de la Llei 12/2009, aquesta es desplega exposant que Generalitat de Catalunya disposa de les competències exclusives, compartides i d'execució en matèria d'ensenyament no universitari. Entre els objectius de la llei s'exposa la importància respecte al fet que els centres que presten el Servei d'Educació de Catalunya han d'adequar les seves accions educatives a atendre la diversitat i les necessitats educatives específiques, promovent la inclusió i l'equiparació dels i les alumnes, i per a assolir aquest objectiu, la llei dota d'autonomia els centres educatius, amb el propòsit de flexibilitzar el sistema. Els articles on es regulen les qüestions sobre la pràctica inclusiva són els següents:

Article 48 : Corresponsabilització de tots els centres en l'escolarització d'alumnes.

1. Els centres del Servei d'Educació de Catalunya han de participar en l'adequada i equilibrada escolarització dels alumnes amb necessitats educatives específiques i s'han de comprometre a fomentar la pràctica de la inclusió pedagògica. A aquests efectes, l'Administració educativa ha d'establir territorialment la proporció màxima d'alumnes amb necessitats educatives específiques que poden ésser escolaritzats en cada centre en l'accés als nivells inicials de cada etapa i, si escau, la reserva de llocs escolars que, com a mínim, cal destinar-los. Aquesta reserva es pot mantenir fins al final del període de preinscripció i matrícula, el qual no pot anar més enllà de l'inici de curs. (p.59)

Article 81 : Criteris d'organització pedagògica dels centres per a l'atenció dels alumnes amb necessitats educatives específiques.

1. L'atenció educativa de tots els alumnes es regeix pel principi d'escola inclusiva.
2. Els projectes educatius dels centres han de considerar els elements curriculars, metodològics i organitzatius per a la participació de tots els alumnes en els entorns escolars ordinaris, independentment de llurs condicions i capacitats.
3. S'entén per alumnes amb necessitats educatives específiques:
 - a) Els alumnes que tenen necessitats educatives especials, que són els afectats per discapacitats físiques, psíquiques o sensorials, els que manifesten trastorns greus de personalitat o de conducta o els que pateixen malalties degeneratives greus.
 - b) Els alumnes amb necessitats educatives específiques derivades de la incorporació tardana al sistema educatiu o derivades de situacions socioeconòmiques especialment desfavorides.
4. Amb relació als alumnes amb necessitats educatives especials, s'ha de garantir, prèviament a llur escolarització, l'avaluació inicial d'aquestes necessitats, l'elaboració d'un pla personalitzat i l'assessorament a cada família directament afectada. Aquests alumnes, un cop avaluades llurs necessitats educatives i els suports disponibles, si es considera que no poden ésser atesos en centres ordinaris, s'han d'escolaritzar en centres d'educació especial. Aquests centres poden desenvolupar els serveis i programes de suport a l'escolarització d'alumnes amb discapacitats als centres ordinaris que el Departament determini. [...] (p.90)

Article 82 : Criteris d'organització dels centres per a atendre els alumnes amb trastorns d'aprenentatge o de comunicació relacionats amb l'aprenentatge escolar.

1. El projecte educatiu de cada centre ha d'incloure els elements metodològics i organitzatius necessaris per a atendre adequadament els alumnes amb trastorns d'aprenentatge o de comunicació que puguin afectar l'aprenentatge i la capacitat de relació, de comunicació o de comportament.
2. L'Administració educativa ha d'establir, per mitjà dels serveis educatius, protocols per a la identificació dels trastorns d'aprenentatge o de comunicació i l'atenció metodològica adequada. (p.91)

Article 86 : Serveis educatius.

- [...] 3. Són funcions dels serveis educatius, d'acord amb el que en cada cas es determini per norma reglamentària:
- a) Donar suport a l'activitat educativa, per mitjà de l'assessorament psicopedagògic als centres, al professorat, als alumnes i a les famílies.
 - b) Orientar sobre el procés d'escolarització les famílies dels alumnes amb necessitats educatives específiques, dels alumnes amb trastorns d'aprenentatge o comunicació relacionats amb l'aprenentatge escolar i dels alumnes amb altes capacitats. [...] (p.92)

DECRET 150/2017, DE 17 D'OCTUBRE, DE L'ATENCIÓ EDUCATIVA A L'ALUMNAT EN EL MARC D'UN SISTEMA EDUCATIU INCLUSIU

El Decret 150/2017 tenint en compte els avenços de la recerca en educació i la tradició pedagògica a Catalunya, dona continuïtat a les orientacions desenvolupades pel Departament d'Ensenyament basades en els principis d'inclusió, normalització, escola per a tots, sectorització de serveis i l'atenció personalitzada.

El Decret s'estructura en cinc capítols on recull d'una forma clara i específica les directrius definides pels organismes oficials respecte la qüestió de l'escola inclusiva. En el primer capítol es descriu el concepte d'atenció educativa i quin és l'objecte i les funcions de l'administració educativa i dels centres educatius respecte a la qüestió. En el segon capítol s'exposen les mesures i els suports per a l'atenció dels alumnes, i quin és el procés que se segueix quan es fa una detecció de necessitats educatives de suport educatiu, i s'avalua per l'equip d'atenció psicopedagògic. En el tercer capítol s'aprofundeix en els procediments per a l'escolarització. En el quart capítol fa referència a l'atenció educativa dels alumnes amb necessitats específiques de suport educatiu als ensenyaments post-obligatoris i de transició a la vida adulta. I per últim, en el cinquè capítol s'expliquen els serveis i recursos que el sistema educatiu ofereix a les escoles per garantir una educació inclusiva efectiva.

La Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (XTEC)

En el cas de Catalunya, el 17 d'octubre s'aprova el Decret 150/2017, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu. Facilitant el sorgiment d'iniciatives des del Departament d'Ensenyament com la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (XTEC), una plataforma que recull el marc conceptual i normatiu de la comunitat educativa a Catalunya, la qual públicament també ofereix materials d'orientació i formació per als professionals que desenvolupen la seva tasca com a educadors.

Entre les opcions que recull la XTEC, es desglossa la qüestió de la "Diversitat i inclusió", la qual compta amb tot un ventall d'informació referida a l'educació inclusiva: el marc conceptual i normatiu, els projectes educatius inclusius, mesures i suports, l'atenció educativa a la diferent tipologia d'alumnat, materials d'orientació i formació, i la informació referida a la xarxa de suports a l'educació inclusiva.

4. CONTEXTUALITZACIÓ

Com hem vist, les polítiques dels organismes internacionals en les darreres dècades han estat plenament favorables i compromeses amb la qualitat i l'equitat de l'educació per a tots els infants i joves en el marc d'un sistema educatiu inclusiu. Però, com bé exposa Escudero i Martínez (2002), la presència de termes i expressions promogudes pel moviment de l'educació inclusiva en els textos legals i els discursos polítics no es correspon necessàriament amb un compromís autèntic de transformació de les escoles.

Stainback (2001), proposa una definició de l'educació inclusiva:

“L'educació inclusiva suposa la implantació de pràctiques que inclouen tothom en tots els aspectes de l'escola i la vida en comunitat. El procés d'implantació segueix unes etapes que procuren fer de cada persona un membre respectat, realitzat i contribuent en el conjunt de la societat, independentment de les seves diferències”(p.18).

Haya i Rojas (2016), exposen que si bé assumim que l'educació inclusiva es sempre un assumpte complex i controvertit, en tant que es troba en constant reformulació, existeix un consens a l'hora d'assenyalar alguns postulats bàsics que configuren el nucli característic de l'educació inclusiva:

“En primer lugar, se relaciona con el desarrollo de las escuelas, hace referencia a procesos de reflexión y revisión constante para aumentar la participación de los estudiantes y para reducir su exclusión. Asimismo, conlleva la reestructuración de la cultura, las políticas y las prácticas de los centros educativos para que puedan atender la diversidad del alumnado de su localidad. En tercer lugar, se nutre de una concepción de la diversidad en la que esta es percibida no como un problema a resolver, sino como una riqueza para apoyar el aprendizaje de todos. Finalmente, la inclusión educativa no puede desvincularse del fenómeno de la exclusión, opera de manera recíproca con esta, convirtiéndose en un medio al servicio de la inclusión social en sentido más amplio.” (p. 158)

Moriña (2002), va fer un estudi on va explorar les condicions d'exclusió social en l'educació d'aquells col·lectius denominats especials. Així, porta a terme un estudi des de l'any 1995 fins a l'any 2000 centrat en el cas espanyol a partir de les dades del Ministeri d'Educació i Cultura, on analitza quin és l'impacte que van tenir el Reial Decret d'Educació Especial de 1985 i la Reforma del Sistema Educatiu de 1990. D'aquesta forma, recalca el descens de l'escolarització en escoles especials en benefici de la integració en escoles ordinàries, però assenyala, que aquest fet no es tradueix en una millora de la inclusió perquè la segregació es segueix donant dins de les mateixes escoles

ordinàries, substituint la segregació entre centres a una segregació dins dels mateixos centres. Sobre això, Moriña (2002) arriba a la conclusió que la segregació no disminueix, sinó que tan sols canvia de context. Per tant, l'autor expressa que a pesar de la disminució dels centres d'educació especial, aquesta disminució no comporta una relaxació de l'estigmatització del col·lectiu sinó que aquest sobreviu en les escoles ordinàries.

Stainback (2001), per altra banda, expressa que la separació en modalitats d'escola dels nens i nenes segons les necessitats i el nivell d'atenció que requereixen és una acció que comporta efectes perjudicials per als dos sectors segregats. Per uns és perjudicial perquè se'ls estigmatitza com a grup especial i inferior, i per l'altre grup també és un fet negatiu perquè guanyen en intolerància. L'autor remarca que la inclusió dins de les aules de les persones amb necessitats especials no només és una cosa que s'ha de portar a terme, ja que, proporciona uns beneficis als alumnes en general, sinó que, és quelcom que ho transcendeix.

Escudero i Martínez (2011), exposen que l'educació inclusiva pertany al "universo de la ética, la justicia social, la democracia profunda y la equidad"(p.88). Per tant, és un aspecte promovedor de canvis i inspiració, que busca respondre positivament a la diversitat i garantir el dret a una educació de qualitat per a tothom. I per tot això, d'acord amb Haya i Rojas (2016), resulta cada vegada més necessari analitzar quin és el verdader grau de compromís amb l'educació inclusiva de la normativa educativa.

El sistema educatiu espanyol aposta clarament per un sistema educatiu inclusiu, així ho demostra nacionalment amb les directrius i reptes que exposen des de la Llei Orgànica per a la millora de la qualitat educativa (2013), i també en la nova proposta de Llei Orgànica de modificació de la LOE (2020). Catalunya s'hi adhereix també amb la publicació del Decret de l'Atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu (2017).

Ara bé, encara que sembla que majoritàriament les corrents socials aposten per un model d'escola inclusiva, hi ha grups socials sobretot formats per famílies amb fills i filles que presenten importants graus de discapacitat i docents que treballen en escoles d'educació especial, que rebutgen i estan en desacord a l'hora d'afirmar que l'escola inclusiva és la millor via que garantir la igualtat d'oportunitats.

Les corrents que aposten per un model d'escola inclusiva consideren que l'existència dels centres d'educació especial provoquen discriminació i segregació dels alumnes. En canvi,

els grups socials que consideren com a vàlides totes les modalitats d'escolarització vigents, consideren que el model de l'educació especial garanteix i ofereix una educació ajustada a les necessitats de cada alumne.

L'abril del 2020, la Plataforma "Educación Inclusiva, SÍ, Especial TAMBIÉN" publica un manifest referent a aquesta qüestió. Un escrit redactat des d'una plataforma formada per persones amb discapacitat, les seves famílies, i docents que es troben profundament preocupats per la possible eliminació de les escoles d'educació especial, on es defensa el dret de les famílies a poder escollir lliurement entre totes les modalitats d'escolarització: educació ordinària, educació especial, aules específiques, escolarització combinada, etc. No estan d'acord en considerar que les escoles inclusives són la millor opció, lluiten per demostrar la validesa de totes les modalitats d'escolarització per a atendre de forma especialitzada a la diversitat d'alumnat:

Las personas con discapacidad presentan aptitudes y necesidades muy diferentes, por ello, la inclusión educativa pasa por contemplar cada situación y a cada alumno y alumna en particular, tal como se viene haciendo en la Educación Especial en nuestro país y en otros del ámbito europeo. El derecho a no ser discriminado no supone tratar a todos igual, sino tratar a cada uno como necesita. Aunque algunos niños y niñas se adaptan muy bien a la escuela ordinaria, otros precisan de una educación individualizada, con personal muy especializado, espacios adaptados, aulas con pocos alumnos y ritmos de aprendizaje concretos. ¿Por qué destruir estructuras educativas que están funcionando y que garantizan el derecho a una enseñanza de calidad de este alumnado? Para lograr una inclusión social, laboral, familiar y de ocio, desde la Educación Especial se trabaja y se persigue el máximo desarrollo de todas las capacidades del alumno y de la alumna, no solo de sus competencias curriculares que, en algunos casos, pueden estar muy alejadas de las de otros niños y niñas de su misma edad sin discapacidad. (p.2)

Ponce (2018), en el diari "ara.cat" presenta un article revelador: "Les escoles d'educació especial no haurien d'existir, però...", un article que descriu la realitat presentada en el documental "Peixos d'aigua Dolça (en aigua salada)", un documental que mostra la realitat de les famílies amb fills i filles que tenen autisme. L'autora presenta molt bé la realitat que vivim actualment en el sistema educatiu quan exposa "sembla que ens movem entre dos extrems: l'especial i l'ordinari, i el que queda al mig encara està per fer." El documental fa una crítica al moviment de l'educació inclusiva, exposant quina és la

realitat des de la perspectiva personal com a família d'infants escolaritzats en centres d'educació especial: “la inclusió ha de ser bona no només per a la comunitat, ni per als alumnes que no tenen necessitats especials, la inclusió hauria de beneficiar, sobretot als infants que sí que tenen necessitats especials. Mentre les escoles ordinàries no disposin dels recursos necessaris per atendre'ls, la meua resposta és que sí que han d'existir les escoles d'educació especial.”

Alhora, més enllà dels aspectes legals, tècnics i de recursos, hi ha experts que consideren que la proposta d'acabar amb les escoles d'educació especial és inviable perquè la societat espanyola no és inclusiva, i per tant, l'escola no està preparada per abordar tal transformació. Tal com expressen Haya i Rojas (2016), tot i que tots els nens i nenes tenen dret a l'educació inclusiva, l'accés a l'educació no garanteix que aquesta es desenvolupi sota els principis de l'equitat i la justícia social. Els esforços dels sistemes educatius per aconseguir una educació inclusiva no sempre van acompanyats de polítiques socials adequades per assolir-ho amb èxit.

4.1. ELS PRINCIPIS DE L'ESCOLA INCLUSIVA

Tal com s'exposa la XTEC (2020), i tenint com a punt de partida el decret 150/2017 de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, la comunitat educativa té per objecte garantir que tots els centres educatius sostinguts amb fons públics dins l'àmbit de l'ensenyament no universitari siguin inclusius. Per tant, una escola per a tothom implica el reconeixement de la diversitat com un fet universal, i el sistema inclusiu com l'única mirada possible per donar resposta a tots els alumnes, personalitzant l'aprenentatge perquè tots puguin desenvolupar al màxim les seves potencialitats.

Així com defensa la XTEC (2020), l'educació inclusiva aporta un canvi de mirada del dèficit: entenent que la necessitat de suport educatiu sorgeix de la interacció entre les característiques de la persona i les de l'entorn. Comprèn l'entorn com un element que pot ser capacitador o discapacitador, per tant, la intervenció no se centra únicament en l'alumne, sinó també en el context. Avançar cap a escoles per a tothom implica que tot l'alumnat pugui participar i aprendre en els mateixos entorns escolars, i obtingui una resposta ajustada a les seves singulars necessitats... Donar resposta a la diversitat en els centres educatius implica crear comunitats segures i acollidores en les quals es treballi des de la cooperació perquè tothom se senti valorat.

La inclusió educativa implica que tots els nens i nenes d'una determinada comunitat aprenguin junts independentment de les seves condicions personals, els seus hàndicaps, el seu origen o la seva problemàtica. Persegueix donar resposta educativa a les necessitats de tot l'alumnat, independentment de si presenta necessitats especials o no. Per tant, que tots els nens i nenes es beneficien d'un ensenyament adaptat i no solament els que presenten necessitats específiques (Alonso, Bejerano, i Rey de Viñas, 2015).

El Decret 119/2015, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària, exposa que hi ha d'haver un currículum competencial i uns projectes educatius de centre pensats per atendre a tota la tipologia d'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu. Tenint en compte les diverses experiències i aprenentatges dels alumnes, i adaptant-se de manera personalitzada als seus ritmes evolutius i característiques personals. Posant èmfasi especial en la detecció precoç de les dificultats d'aprenentatge, per tal que l'alumne rebi una resposta educativa adequada a les seves necessitats el més aviat possible.

4.2. ELS REQUERIMENTS DE L'ESCOLA INCLUSIVA

Així com exposen Alonso, Bejerano i Rey de Viñas (2015), l'escola ha d'estar preparada per incloure qualsevol alumne partint del fet que la diversitat és una condició bàsica de l'ésser humà. Això exigeix modificar substancialment l'estructura i el funcionament de l'escola i, per descomptat, els criteris que serveixen de base per elaborar la seva proposta pedagògica i les seves programacions.

Entre els aspectes que destaquen que cal transformar Alonso, Bejerano i Rey de Viñas (2015), hi ha:

- El currículum i les programacions. Cal pensar en uns continguts comuns mínims i flexibles que donin cabuda a la diversitat de capacitats, interessos i ritmes d'aprenentatge de l'alumnat.
- La metodologia. L'enfocament s'ha de dirigir a les característiques de l'alumnat en lloc dels continguts, la qual cosa suposa organitzar situacions d'aprenentatge que siguin compatibles amb la personalització de les necessitats de cada estudiant en el context de tot el grup.
- Els recursos. L'escola ha de prestar una atenció especial a les barreres físiques i arquitectòniques, i als principis d'accessibilitat universal i disseny per a totes les persones.
- L'agrupament. S'ha de fugir de la rigidesa del grup aula convencional i s'han de formar grups flexibles i necessitats diverses.
- El professorat. És convenient que els agents que intervenen en el procés educatiu de l'escola inclusiva duguin a terme una actualització formativa que els proveeixi de la

capacitat d'atendre els requeriments de l'educació inclusiva, els quals són molt diferents dels de l'ordinària.

- La participació de la família i la comunitat. És necessari que les famílies participin més activament en les activitats del centre i en tasques de suport educatiu i seguiment dels aprenentatges dels seus fills.

- L'avaluació. Atendre a la diversitat des de la perspectiva inclusiva exigeix establir una concepció diferent dels criteris i les pautes d'avaluació, les quals han de ser molt més flexibles. Entendre com a vàlides diferents formes d'avaluació atenent als diferents estils, ritmes, capacitats i possibilitats que presenti l'alumnat en les diferents situacions d'aprenentatge. (p.34)

4.3. L'ALUMNAT AMB NECESSITATS EDUCATIVES DE SUPORT EDUCATIU

Alonso, Bejerano, i Rey de Viñas (2015) defineixen els alumnes amb necessitats específiques de suport educatiu com:

Són alumnes amb necessitats específiques de suport educatiu aquells que necessitaran, amb caràcter permanent o en algun moment concret de la seva escolarització, una atenció educativa diferent de l'ordinària. [...] La necessitat específica de suport educatiu vindrà determinada per les dificultats que manifesta l'alumne en el seu desenvolupament i aprenentatge, i no per les condicions personals que pugui presentar. (p.37)

Així com exposa l'Article 71 de la Llei Orgànica 2/2006 d'educació, en el punt 2, els alumnes i les alumnes que poden requerir una atenció educativa diferent de l'ordinària són: l'alumnat amb necessitats educatives especials (NEE) derivades d'una discapacitat o d'un trastorn generalitzat del desenvolupament, l'alumnat amb dificultats específiques d'aprenentatge (DEA), l'alumnat amb trastorn per dèficit d'atenció i hiperactivitat (TDAH), l'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals, i l'alumnat d'incorporació tardana al sistema educatiu (per condicions personals o d'història escolar).

El Decret 150/2017, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, exposa quin és el procés que cal seguir per poder fer una detecció precoç de les NESE d'un infant:

Article 15. Detecció, identificació i avaluació de les necessitats específiques de suport educatiu

1. Mitjançant l'observació per part dels mestres, dels educadors i dels tècnics d'educació infantil, del desenvolupament dels infants i en col·laboració amb els EAP i en coordinació

amb els equips d'atenció primerenca, durant el primer i el segon cicle de l'educació infantil s'ha d'assegurar la detecció precoç de les necessitats educatives específiques dels alumnes, que han de rebre una atenció ajustada a les seves característiques singulars. Aquesta comesa de detecció i prevenció s'ha de continuar a l'educació bàsica.

2. El caràcter continu i formatiu de l'avaluació facilita, als centres, la identificació dels primers indicis de dificultats en el desenvolupament i l'aprenentatge, i permet la planificació de mesures i suports per donar-hi resposta.

3. Les necessitats específiques de suport educatiu s'identifiquen i avaluen mitjançant un procés d'avaluació psicopedagògica dut a terme en el context educatiu, que s'inicia un cop detectades les dificultats a partir de l'avaluació formativa i a demanda de la CAD, i que té per finalitat planificar de manera ajustada la resposta educativa.

4. Correspon als professionals dels EAP o als orientadors dels centres d'educació secundària efectuar l'avaluació psicopedagògica en col·laboració amb els docents del centre, i amb la participació dels pares, mares o tutors legals i de l'alumne.

5. Sempre que d'una avaluació psicopedagògica es desprengui la derivació a un servei educatiu específic o un canvi en l'escolarització, aquesta avaluació l'han de dur a terme els professionals dels EAP en col·laboració amb l'orientador en l'educació secundària obligatòria.

6. L'avaluació psicopedagògica ha d'incloure la recollida, l'anàlisi i la valoració d'informació rellevant sobre el desenvolupament personal i social de l'alumne, la seva capacitat de comunicació i de relació amb els altres, el nivell d'assoliment de les competències bàsiques, el tipus i el grau d'intensitat de les mesures i els suports rebuts i la seva evolució escolar, les orientacions per planificar la resposta educativa, i el tipus i el grau d'intensitat de suport que requereix actualment. També ha de tenir en compte les avaluacions, els diagnòstics i les orientacions dels equips sociosanitaris destinats a l'atenció als infants i adolescents i altres agents de l'entorn i professionals col·legiats.

7. En cas que l'avaluació psicopedagògica comporti el reconeixement de necessitats específiques de suport educatiu, l'EAP ha d'elaborar l'informe de reconeixement de necessitats específiques de suport educatiu, i l'ha de facilitar a la direcció del centre, als serveis territorials corresponents o al Consorci d'Educació de Barcelona, i als pares, mares o tutors legals, i l'ha de donar a conèixer a l'alumne.

8. L'avaluació psicopedagògica s'ha d'actualitzar en cada etapa i quan ho requereixin l'evolució personal i educativa de l'alumne i, o també, el seu context educatiu. (p. 10)

4.4. L'ESCOLARITZACIÓ DE L'ALUMNAT AMB NESE

Una gran preocupació per a les famílies amb fills o filles amb NESE és la derivada del tipus d'escolarització que es triarà per als seus fills, ja sigui en centres ordinaris amb els suports necessaris, en centres d'educació especialitzada o bé en modalitats combinades de tots dos sistemes (Alonso, Bejerano, i Rey de Viñas, 2015, p.50).

4.4.1. Modalitats d'escolarització

Segons el que estableix el Decret 150/2017 l'objectiu és que tots els alumnes avui dia s'escolaritzen en centres ordinaris, i de forma excepcional, es pot sol·licitar l'escolarització d'un infant amb NESE en un centre d'educació especial si així ho demanen els pares, mares o tutors legals amb relació al que estableix l'informe de l'EAP, és a dir, si es considera que en un centre ordinari no es disposaria dels mitjans humans i tècnics per atendre'l adequadament. Però com bé exposa la XTEC (2020), únicament els alumnes amb discapacitats greus o severes que necessitin una elevada intensitat de suport educatiu i mesures curriculars, metodològiques, organitzatives o psicopedagògiques altament individualitzades podran ser escolaritzats en centres d'educació especial.

Sigui quina sigui, la modalitat d'escolarització triada no té caràcter permanent, ja que serà revisable de manera periòdica.

4.4.2. Escolarització en centres ordinaris

Com a criteri general tots els alumnes seran escolaritzats en centres ordinaris. Depenent de cada comunitat autònoma, i de cada centre específic, l'escola comptarà amb suports per facilitar l'atenció a la diversitat d'alumnat. Les mesures i suports per atendre a les necessitats específiques de suport educatiu de l'alumnat són (XTEC, 2020):

Mesures i suports universals

Són aquelles accions i pràctiques educatives adreçades a tota la tipologia d'alumnat que permeten flexibilitzar el context d'aprenentatge per garantir la inclusió, la convivència, el benestar i el compromís de tota la comunitat educativa.

Mesures i suports addicionals

Són aquelles actuacions educatives adreçades als alumnes que tenen circumstàncies personals singulars o de vulnerabilitat, o amb risc d'abandonament escolar prematur, que permeten ajustar la resposta pedagògica de forma flexible i temporal, i focalitzant la

intervenció educativa en aquells aspectes del procés d'aprenentatge i desenvolupament personal que poden comprometre l'avenç personal i escolar. Serien: les mesures d'acció tutorial específiques, el suport del mestre d'educació especial, el suport del professor/a d'orientació educativa, el suport escolar personalitzat (SEP), els programes intensius de millora (PIM), el suport lingüístic i social, les aules d'acollida, els programes de diversificació curricular (aula oberta i projecte singular), els projectes específics de suport a l'audició i el llenguatge, i el projecte de promoció al poble gitano de Catalunya. I per a aquells alumnes que de forma temporal necessiten un recurs que doni resposta a determinades condicions de salut, o al compliment de mesures judicials d'internament, hi ha: les aules hospitalàries, l'atenció domiciliària, les unitats d'escolarització en els hospitals de dia per a adolescents, les unitats d'escolarització en els centres de Justícia Juvenil, i les unitats d'escolarització en els centres de la Direcció General d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència (DGAIA).

Mesures i suports intensius

Són aquelles actuacions educatives extraordinàries adreçades als alumnes amb necessitats educatives especials (NEE), que permeten ajustar la resposta educativa de forma extensa i transversal. Específicament per als alumnes amb necessitats educatives especials (NEE), es planifiquen: els suports intensius a l'escola inclusiva (SIEI), els suports intensius a l'audició i el llenguatge, el suport del personal d'atenció educativa, els programes d'aula integral de suport, l'atenció directa dels professionals de suport del Centre de Recursos Educatius per a Deficients Visuals (CREDV), i l'atenció directa dels professionals de suport dels Centres de Recursos Educatius per a Deficients Auditius (CREDA).

4.4.3. Escolarització en centres d'educació especial

Com bé expliquen Alonso, Bejerano i Rey de Viñas (2015), l'escolarització en els centres específics d'educació especial està pensada exclusivament per a alumnes que no puguin ser atesos amb les màximes garanties en un centre ordinari, perquè requereix aplicar unes mesures i uns recursos específics, els quals un centre ordinari no pot oferir.

Per poder escolaritzar un alumne en un centre d'educació especial, és necessari (XTEC, 2020):

- a) Que en l'informe de l'EAP es reconeguin necessitats educatives especials (NEE) i necessitats específiques de suport educatiu (NESE). I per tant, l'informe inclogui la proposta d'escolarització de l'alumne en un centre d'educació especial.

- b) Que els pares, mares o tutors legals acceptin la proposta d'escolarització feta per l'EAP. I en el supòsit que no hi hagi acceptació d'aquests, es pot fer un informe a la Inspecció d'Educació per fer-ne una valoració.
- c) En cas que els dos apartats anteriors es compleixin, el director dels serveis territorials o el gerent del Consorci d'Educació de Barcelona també haurà d'autoritzar certa sol·licitud d'escolarització.

Tot i així, el Decret 150/2017 estableix:

Article 2. Objecte.

Aquest Decret té per objecte garantir que tots els centres educatius sostinguts amb fons públics dins l'àmbit de l'ensenyament no universitari siguin inclusius mitjançant l'establiment de criteris que orientin l'organització i la gestió dels centres; l'ordenació de mesures i suports per a l'atenció educativa i per a la continuïtat formativa de tots i cadascun dels alumnes, i la diversificació de l'oferta de serveis dels centres d'educació especial per esdevenir, també, centres d'educació especial proveïdors de serveis i recursos per als centres educatius ordinaris a fi de completar la xarxa de suports a l'educació inclusiva. (p.3)

Centres CEEPSIR

A partir de les propostes del Decret 150/2017 es van desenvolupar els Centres d'Educació Especial com a Proveïdors de Serveis i Recursos als alumnes amb necessitats educatives especials (CEEPSIR), amb la finalitat d'orientar i concretar unes actuacions més ajustades a les necessitats educatives de l'alumnat, i per desenvolupar programes específics de suport a l'escolarització dels alumnes, en coordinació amb la comunitat educativa.

4.5. LA INTERVENCIÓ EDUCATIVA AMB ALUMNAT AMB NECESSITATS DE SUPORT EDUCATIU

4.5.1. El Pla d'Atenció a la Diversitat

Com bé exposen Alonso, Bejerano, i Rey de Viñas (2015), a fi de planificar, promoure i fer el seguiment d'actuacions que es duguin a terme per atendre a la diversitat d'alumnat en les escoles inclusives, es construeix una Comissió d'Atenció a la Diversitat (CAD).

La CAD serà l'encarregada d'elaborar un pla d'atenció a la diversitat, un document que recull el conjunt d'actuacions, adaptacions al currículum, mesures organitzatives i suports i reforços que un centre dissenya per poder donar resposta a la diversitat de necessitats educatives que pot tenir l'alumnat.

4.6. L'EQUIP D'ATENCIÓ PSICOPEDAGÒGICA

La XTEC (2020), explica que els equips d'atenció psicopedagògica (EAP) són els equips d'assessorament i orientació que donen suport al professorat i als centres educatius en la resta a la diversitat de l'alumnat i amb relació als alumnes que presenten necessitats educatives especials (NEE), així com a les seves famílies. Tenen diverses funcions: la funció de valoració inicial, mitjançant l'avaluació psicopedagògica, la funció de diagnòstic, que es concreta en l'elaboració de l'informe psicopedagògic i el dictamen d'escolarització, i la funció d'orientació i suport a l'hora de dissenyar i aplicar les adaptacions curriculars.

4.6.1. L'avaluació psicopedagògica

Alonso, Bejerano, i Rey de Viñas (2015), expliquen que el professional que inicia el protocol de derivació als equips psicopedagògics per tal que s'iniciï una avaluació psicopedagògica són normalment els tutors o tutores dels alumnes, o bé les famílies que els sol·liciten ajuda, davant les sospites que un alumne pugui requerir una atenció especialitzada per donar resposta a les necessitats específiques que presenta.

Alonso, Bejerano, i Rey de Viñas (2015), presenten l'avaluació psicopedagògica com un procés sistemàtic de recollida d'informació sobre un alumne/a i la seva anàlisi, amb la finalitat d'identificar possibles indicis o indicadors que alertin sobre l'existència de dificultats d'aprenentatge o de problemes en el seu desenvolupament. La informació amb la qual es treballa és la relativa a les condicions personals de l'alumne, a les seves capacitats de desenvolupament i a la seva competència curricular.

Com plantegen Alonso, Bejerano, i Rey de Viñas (2015, p.65), els equips d'atenció psicopedagògica (EAP) s'encarregaran d'avaluar i identificar les necessitats de l'alumne a partir de la informació obtinguda de: l'estudi del nen o nena a través de l'aplicació de tècniques específiques (com l'observació, l'administració de qüestionaris o escales estandarditzades, les proves psicopedagògiques, etc.), la informació que aporten els serveis externs a l'educatiu com els serveis socials i sanitaris, la informació aportada per la família, i la història escolar i la informació aportada pel professorat.

4.6.2. L'informe psicopedagògic

Seguint amb el que exposen Alonso, Bejerano i Rey de Viñas (2020), l'informe psicopedagògic és el document on es recullen els resultats i les conclusions de l'avaluació psicopedagògica.

La informació que recull es basa en els aspectes següents:

- Dades personals:
 - o Dades d'identificació
 - o Dades d'història escolar
 - o Antecedents mèdics i socials
- Dades relatives a l'avaluació psicopedagògica:
 - o Motius que han generat l'avaluació i qui l'ha requerit
 - o Resultats de les diferents proves i test realitzats
 - o Resultats de les entrevistes a l'alumne i a la seva família
 - o Informes sobre el rendiment escolar
- Identificació de la necessitat de suport educatiu i les competències relacionades:
 - o Nivell de competència curricular
 - o Estil i ritme d'aprenentatge
 - o Aspectes relacionats amb l'autoconcepte, l'autodeterminació i l'autocontrol
 - o Actitud envers la institució escolar
- Aspectes relacionats amb el centre escolar i el procés d'ensenyament-aprenentatge
 - o Elements que afavoreixen o obstaculitzen el desenvolupament de l'alumne i l'autoconfiança
 - o La integració al centre: interacció amb els companys, nivell de participació en les activitats...
 - o Els recursos: la idoneïtat dels recursos del centre en relació a les necessitats de l'alumne
 - o Relació i interacció amb els professionals del centre
- La influència de la família i del context social
 - o Aspectes relacionats amb com és la convivència familiar i social
 - o Aspectes relacionats amb la capacitat de la família i de la xarxa social per cooperar en el pla d'actuació o en la prestació de suports.
- Orientacions per a la proposta curricular:
 - o Previsió de les mesures organitzatives i curriculars, els recursos i les metodologies que es consideren necessaris per a una atenció adequada de les necessitats de suport educatiu que l'alumne o alumna requereix.
 - o Orientacions per elaborar l'adaptació curricular que millor pugui contribuir al desenvolupament de les capacitats de la persona. (p.66)

4.6.3. El dictamen

Alonso, Bejerano i Rey de Viñas (2020), descriuen el dictamen com aquell document que a partir de l'informe d'avaluació psicopedagògica, determina la modalitat d'escolarització

més adequada per donar una resposta educativa a les necessitats del nen/a, i la justificació corresponent. El dictamen és un document necessari per poder fer la matrícula escolar dels alumnes amb necessitats educatives especials derivades de discapacitats psíquiques, motrius i/o sensorials. La informació que recull es basa en els aspectes següents:

- Dades personals
- Conclusions del procés d'avaluació pedagògica, en la qual es recull:
 - o Les dades escolars, mèdiques i socials d'interès
 - o La valoració de les necessitats de l'alumne
- Orientacions sobre la proposta curricular
 - o L'estimació de les ajudes o tractaments específics que el nen o nena pugui necessitar
 - o La proposta d'adaptació curricular
 - o Proposta raonada d'escolarització, en funció dels recursos disponibles en la demarcació territorial
 - o Opinió expressada per la família (p.66 i 67)

4.6.4. Les adaptacions curriculars

Per tal d'afrontar l'atenció a la diversitat a partir dels principis de l'escola inclusiva, hem de comptar amb un ampli ventall de mesures que ens permetin atendre amb garanties a tota la tipologia d'alumnat. Entre elles, les adaptacions curriculars són fonamentals per poder facilitar l'aprenentatge significatiu de tothom.

Alonso, Bejerano i Rey de Viñas (2015, p.69) defineixen les adaptacions curriculars com les mesures de modificació dels elements del currículum, necessàries per donar resposta a les necessitats específiques de cada alumna/a. Tenint en compte la intensitat de l'ajust, es distingeix entre les adaptacions curriculars individualitzades no significatives, i les significatives. Les primeres són mesures ordinàries que faciliten a l'alumne poder desenvolupar els objectius proposats, seguint la programació del grup classe. En canvi, les adaptacions curriculars significatives, són aquelles mesures extraordinàries que sí que provocaran una modificació substancial de la programació del grup classe, i dels elements del currículum. Per poder fer una adaptació curricular individualitzada significativa, és necessari l'informe psicopedagògic i del dictamen d'escolarització, i a partir de la informació que figuri en aquest document, es procedirà a fer l'adaptació curricular necessària per atendre les necessitats específiques de l'alumne, recollint tota la informació en el document individual d'adaptació curricular o pla individualitzat (PI).

5. ESTUDI DE CAMP

Metodologia qualitativa. Paradigma interpretatiu, Estudi de casos.

Selecció dels casos

Aquest estudi ha estat elaborat des de la perspectiva del paradigma interpretatiu, i des de la metodologia qualitativa. L'estudi de casos té com a instrument principal les entrevistes en profunditat, les quals faran possible que pugui conèixer i donar veu a les persones directament afectades per les accions i orientacions per les quals aposta el sistema educatiu espanyol respecte a la qüestió de l'educació inclusiva.

Per poder portar a terme aquest estudi, he seleccionat un total de cinc casos amb l'objectiu de fer-los una entrevista en profunditat, per poder conèixer quina és la seva perspectiva sobre com s'està abordant actualment des del sistema educatiu espanyol l'educació inclusiva. He seleccionat una mostra imparell de casos, i també persones que ocupen diferents rols, per poder contrastar la informació recollida i extreure una anàlisi dels resultats més acurada.

Entrevistes en profunditat

He escollit a una professional que treballa en una escola d'educació especial (CAS 1), una professional que treballa en una escola ordinària (CAS 2), una professional que treballa en l'aula SIEI d'una escola ordinària (CAS 3), un pare d'una menor d'edat amb necessitats educatives especials (CAS 4), i una mare d'un menor d'edat amb necessitats educatives especials (CAS 5).

L'objectiu inicial era poder realitzar les entrevistes cara a cara en un entorn còmode per facilitar el vincle i la comunicació, però malauradament degut a la inesperada situació d'aïllament en la qual ens hem vist immersos tots i totes per la pandèmia de Covid-19, algunes entrevistes no les he pogut realitzar com havia planejat. Dues d'elles vaig poder realitzar-les cara a cara abans de la situació d'aïllament, i la resta les he fet a través d'una vídeo-trucada.

Objectiu general

Conèixer quina és l'opinió que tenen les persones directament afectades per la llei orgànica d'educació espanyola vigent respecte la forma en què s'està abordant la qüestió de l'educació inclusiva.

Objectius específics

Els objectius que m'agradaria assolir amb l'estudi de casos són els següents:

1. Conèixer què entenen per educació inclusiva.
2. Conèixer què entenen per alumne amb necessitats educatives de suport educatiu.
3. Conèixer què entenen per alumne amb necessitats educatives especials.
4. Conèixer quins coneixements tenen sobre les propostes per les quals aposta actualment el sistema educatiu espanyol respecte la qüestió de l'educació inclusiva.
5. Conèixer si tenen coneixement de com és el procés que se segueix actualment per identificar si un menor d'edat presenta alguna tipologia de necessitats educatives de suport educatiu.
6. Conèixer quina és la seva opinió respecte a les opcions que hi ha respecte a l'escolarització d'un menor d'edat quan se li han diagnosticat necessitats educatives especials.
7. Conèixer què entenen per Centre d'Educació Especial.
8. Conèixer quins coneixements tenen respecte a la tipologia d'alumnat, la metodologia i els recursos que s'utilitzen per atendre a l'alumnat escolaritzat en els Centres d'Educació Especial.
9. Conèixer quins coneixements tenen respecte al ventall de recursos que s'ofereix a les escoles ordinàries per donar resposta a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu.
10. Conèixer quina és la seva opinió respecte a la proposta que al futur només es compti amb una única escola per atendre a tota la tipologia d'alumnat.

Instrument

La taula número 1 que es presenta a continuació fa referència a l'elaboració de l'instrument que m'ha permès portar a terme l'Estudi de Casos, és a dir, el guió de l'entrevista en profunditat. La taula està composta per: els objectius específics, les categories que els classifiquen i, les preguntes de l'entrevista. Per poder validar la taula, he demanat ajuda a un professional del camp de l'educació. L'instrument resultant de la validació de jutges és el següent:

TAULA 1. Objectius, categories i preguntes per a l'entrevista

OBJECTIUS ESPECÍFICS	CATEGORIES	PREGUNTES
1. Conèixer què entenen per educació inclusiva.	Educació	1. Què és l'educació inclusiva des del teu punt de vista? 2. Creus que és important treballar per a una educació inclusiva? 3. Com creus que podríem garantir l'educació inclusiva d'una forma eficaç i eficient?
2. Conèixer què entenen per alumne amb necessitats educatives de suport educatiu. 3. Conèixer què entenen per alumne amb necessitats educatives especials.	Tipologia	4. Quan em refereixo a un alumne amb necessitats educatives de suport educatiu, saps a quina tipologia d'alumnat em refereixo? Quines necessitats poden tenir? 5. Quan em refereixo a un alumne amb necessitats educatives especials saps a quina tipologia d'alumnat em refereixo? Quines necessitats poden tenir?
4. Conèixer quins coneixements tenen sobre les propostes per les quals aposta actualment el sistema educatiu espanyol respecte la qüestió de l'educació inclusiva.	Normativa	6. Saps quina és la Llei Orgànica educativa amb la qual es regeix el sistema educatiu espanyol actualment? Tens coneixement sobre com aborda la qüestió de l'educació inclusiva? 7. Coneixes el Decret 150/2017 sobre l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu? Tens coneixement sobre les propostes i/o orientacions que proporciona per abordar la qüestió de l'educació inclusiva? 8. Sabies que hi ha iniciada una nova proposta de Llei Orgànica educativa? Coneixes quins són els seus objectius i/o reptes?
5. Conèixer si tenen coneixement de com és el procés que se segueix actualment per	Procés	9. Saps quin és el procediment que es segueix quan es detecta que un alumne pot tenir necessitats educatives de suport educatiu? Què en penses al respecte?

<p>identificar si un menor d'edat presenta alguna tipologia de necessitats educatives de suport educatiu.</p>		
<p>6. Conèixer quina és la seva opinió respecte a les opcions que hi ha respecte l'escolarització d'un menor d'edat quan se li han diagnosticat necessitats educatives especials.</p>	<p>Escolarització</p>	<p>10. Saps quines opcions se li ofereixen a un alumne quan se li reconeixen necessitats específiques de suport educatiu? Què en penses al respecte? 11. Saps quines opcions se li ofereixen a un alumne quan se li reconeixen necessitats educatives especials? Què en penses al respecte?</p>
<p>7. Conèixer què entenen per Centre d'Educació Especial. 8. Conèixer quins coneixements tenen respecte a la tipologia d'alumnat, la metodologia i els recursos que s'utilitzen per atendre a l'alumnat escolaritzat en els Centres d'Educació Especial. 9. Conèixer quins coneixements tenen respecte a el ventall de recursos que s'ofereix a les escoles ordinàries per donar resposta a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu.</p>	<p>Educació especial</p>	<p>12. Quina funció creus que tenen els Centres d'Educació Especial? 13. Quina tipologia d'alumnat creus que s'escolaritza en un Centre d'Educació Especial? 14. Quines necessitats creus que presenten els alumnes que s'escolaritzen en un Centre d'Educació Especial? 15. Coneixes quins recursos tenen els Centres d'Educació Especial per atendre les necessitats dels seus alumnes? 16. Coneixes quins recursos tenen o poden sol·licitar les escoles ordinàries per atendre als alumnes amb necessitats educatives especials?</p>

<p>10. Conèixer quina és la seva opinió respecte a la proposta que al futur només es compti amb una única escola per atendre a tota la tipologia d'alumnat.</p>	<p>Inclusió</p>	<p>17. Consideres que és positiu per un alumne amb necessitats educatives especials ser escolaritzat en una escola ordinària?</p> <p>18. Consideres que és positiu per a un alumne sense necessitats educatives especials tenir companys a l'aula que sí que les tenen?</p> <p>19. Quins creus que són els beneficis de garantir l'educació inclusiva incloent a tota la tipologia d'alumnat en una única escola?</p> <p>20. Quines creus que són les limitacions i/o contradiccions de garantir l'educació inclusiva incloent a tota la tipologia d'alumnat en una única escola?</p> <p>21. Creus que és viable que en un futur s'aposti per a una única escola on atendre a tota la tipologia d'alumnat?</p>
---	-----------------	--

Es garanteix l'anonimat total de les persones i dels centres educatius que han col·laborat en l'elaboració de l'estudi de casos.

6. RESULTATS

A continuació presento en format de taula (Taula 2), els principals resultats extrets de les entrevistes en profunditat segons les categories establertes i els casos seleccionats per l'estudi.

<i>TAULA 2. Resultats de les entrevistes per a cada categoria.</i>					
CATEGORIES	CAS 1	CAS 2	CAS 3	CAS 4	CAS 5
Educació	Comenta que l'educació inclusiva és un dret. Aquesta pretén acabar amb les desigualtats.	Comenta que l'educació inclusiva és aquella que inclou a tothom, sense distincions.	Comenta que l'educació inclusiva és aquella que atén a tothom independentment de les seves capacitats i possibilitats. Educar en la diversitat.	Considera que l'educació inclusiva és educar i aprendre sense excloure a ningú d'aquestes.	Considera que la utopia de l'educació inclusiva serien aquells centres escolars que acullin a tothom, indistintament de les necessitats individuals de cada infant.
Tipologia	Comenta que les diferències entre un alumne amb NESE i un alumne amb NEE són que aquests últims necessiten una atenció més especialitzada.	Comenta que les diferències entre un alumne amb NESE i un alumne amb NEE són les dificultats per seguir el procés d'aprenentatge.	Comenta que les diferències entre un alumne amb NESE i un alumne amb NEE són la complexitat de les ajudes que requereixen.	Comenta que les diferències entre un alumne amb NESE i un alumne amb NEE són que aquests últims requereixen d'una atenció més especialitzada.	Comenta que les diferències entre un alumne amb NESE i un alumne amb NEE són que els primers tenen unes necessitats concretes, i els segons tenen necessitats més complexes.
Normativa	Comenta que la llei orgànica educativa actual a Espanya és la LOMCE, i creu que aquesta té per	Comenta que la llei orgànica educativa actual és del 2006, i que aborda les qüestions de l'educació inclusiva.	Comenta que la llei orgànica educativa actual és la LOMCE, però no hi està gaire al corrent. Coneix el	Comenta que no sap quin llei educativa regeix actualment a Espanya, però sí que coneix el Decret 150/2017, el qual considera una bona	Exposa que no sap quin llei educativa regeix actualment a Espanya, però que sap que aquesta vetlla per l'educació

	<p>objectiu eliminar els centres d'educació especial per convertir-los en centres de recursos. Coneix el Decret 150/2017, i argumenta que aquest proposa un disseny universal d'aprenentatge. Coneix la proposta LOMLOE, i explica que és una gran preocupació per a les famílies i professionals.</p>	<p>Comenta que li sona tant el Decret 150/2017, com la proposta LOMLOE, però no en té coneixements de cap de les dues.</p>	<p>Decret 150/2017, i exposa que aquest recull mesures i estratègies per atendre a l'alumnat mb NESE. No té coneixement sobre la proposta LOMLOE.</p>	<p>eina perquè recull molta informació rellevant sobre l'atenció a la diversitat. Comenta que sí que està al corrent de la proposta LOMLOE, la qual el té preocupat pels reptes que aquesta es planteja respecte l'educació especial.</p>	<p>inclusiva. El Decret 150/2017 sí que el coneix, i el considera un bon recurs perquè esta disponible per a tothom, i exposa eines per treballar amb els alumnes amb NESE des de l'escola. Comenta que la gran majoria de famílies que participen dels centres d'educació especial estan al corrent de la proposta LOMLOE, els objectius de la qual considera una barbaritat.</p>
Procés	<p>Comenta que coneix el procediment que se segueix quan a un infant se li identifiquen necessitats educatives de suport educatiu, però considera que és un procediment que cal millorar perquè l'EAP es troba saturat.</p>	<p>Comenta que és la tutora o bé la família qui ho detecta, i des de l'escola s'ofereix un recurs per fer la possible derivació.</p>	<p>Comenta que coneix el procés, i s'ha d'avisar a l'escola perquè ells puguin contactar amb l'EAP per tal que ells puguin fer-ne una valoració.</p>	<p>Comenta el seu cas personal, i va ser tant des de la família com des de l'escola que van identificar certes dificultats d'aprenentatge, i posteriorment van acudir als professionals de l'EAP, qui els va fer la valoració pertinent.</p>	<p>Comenta el seu cas personal, i va ser la tutora de l'escola qui va informar a la família de les necessitats que presentava l'infant per seguir el ritme d'aprenentatge. Fent una derivació del cas a l'EAP.</p>
Escolarització	<p>Considera que les opcions d'escolarització que hi ha</p>	<p>Considera que no hauria d'haver diferents tipologies</p>	<p>Considera positiu el fet que hi hagi diferents opcions</p>	<p>Considera que és positiu el fet que hi hagi diversitat d'opcions perquè</p>	<p>Considera important que hi hagi un ventall d'oportunitats</p>

	per atendre la tipologia d'alumnat són segregadores, però que cada cop més els centres intenten apostar per una inclusió real i efectiva.	d'escola. Només n'hauria d'haver una, i que aquesta atengués a tothom, en igualtat de condicions, perquè al contrari el que provoca és segregació.	d'escolarització per atendre la tipologia d'alumnat perquè cada família pot ser orientada i escollir el millor per l'educació dels seus fills.	facilita que les famílies puguin ser orientades per professionals per trobar el centre que ofereixi una millor resposta educativa als seus fills.	ja que ells en van aprofitar dos: l'escolarització compartida, i les escoles d'educació especial. Amb un bon seguiment professional van escollir el que oferiria una atenció més adequada a les necessitats de suport educatiu que requeria el seu infant.
Educació especial	El seu punt de vista dels centres d'educació especial és que aquests tot i fer una bona feina i especialitzada, potencien les dinàmiques de segregació escolar. Comenta que els recursos que coneix de les escoles ordinàries per atendre als alumnes amb NESE són el SIEI i l'acompanyament d'un vetllador/a.	Considera que els centres d'educació especial són aquells que atenen als infants amb necessitats especials, que requereixen de professionals i recursos especialitzats i individualitzats. Comenta que les escoles ordinàries poden sol·licitar un professional mestre d'educació especial per acompanyar a l'alumne amb NESE.	Considera que els centres d'educació especial ofereixen recursos especialitzats per educar en l'autonomia personal i en el treball d'acompanyament a les emocions. Comenta que els recursos que coneix de les escoles ordinàries per atendre als alumnes amb NESE són l'EAP i el CDIAP, també el Pla Individualitzat.	Considera que els centres d'educació especial són escoles amb professionals i recursos especialitzats per educar i ensenyar als alumnes a ser el màxim d'autònoms possible, i on es cuida la seva salut també. Es persegueixen objectius educatius molt diferents dels que persegueix l'escola ordinària. Comenta que desconeix quins són els recursos que tenen escoles ordinàries per atendre als alumnes amb NESE, encara que creu que segur que n'hi ha, però diferents i/o insuficients.	Considera que els centres d'educació especial són un tipus d'escola com qualsevol altre, amb la diferència que aquí es fa una educació centrada amb alumnes que tenen necessitats que requereixen d'una atenció i seguiment especialitzat. Comenta que els recursos que coneix de les escoles ordinàries per atendre als alumnes amb NESE són l'acompanyament del o la vetlladora, i el SIEI.

<p>Inclusió</p>	<p>Considera que sí que és viable una única escola per atendre a tota la diversitat d'alumnat, ja que considera que de les diferències ens enriqueix tots.</p> <p>Com a limitacions considera que caldria un canvi del sistema polític, cultural i educatiu, per fer possible la transformació que caldria fer per assolir una escola inclusiva exitosa.</p> <p>Els beneficis de l'escola inclusiva considera que són l'enriquiment d'aprendre de la diversitat.</p>	<p>Considera que no és viable que en un futur s'aposti per una única tipologia d'escola per a tothom perquè hi ha necessitats educatives molt complexes, que necessiten un suport especialitzat i individualitzat, el qual no s'ofereix a les escoles ordinàries.</p> <p>Com a limitacions de l'escola inclusiva considera que pot provocar una mancança d'igualtat d'oportunitats per aprendre i ser acompanyats.</p> <p>Els beneficis que valora que podríem extreure d'una escola inclusiva són els aprenentatges a través de la cooperació i l'ajuda mútua entre companys.</p>	<p>Considera que seria positiu per un alumne amb NESE ser escolaritzat amb alumnes que no tinguin aquestes necessitats, perquè es creen oportunitats d'enriquiment i aprenentatge.</p> <p>Com a limitacions de l'escola inclusiva considera que són molts els canvis i les transformacions que requereix, la qual cosa necessita temps i esforç per part de tots.</p> <p>Els beneficis considera que són utòpics, perquè poder comptar amb una escola inclusiva portaria a pensar en una societat tolerant, respectuosa, i amb una reducció significativa dels prejudicis i estereotips cap a les persones amb NESE.</p>	<p>Considera totalment inviable comptar amb una única tipologia d'escola per atendre a tots els alumnes perquè ella creu que el fet de comptar amb diversitat de modalitats educatives afavoreix l'equitat. Per tant, trencar això significaria que l'equitat no es garantiria. No confia en que des d'una única escola es pugui disposar de tots els recursos individualitzats per cada infant amb NESE, així com als centres d'educació especial, sí.</p> <p>Les limitacions de l'escola inclusiva considera que són la vulneració dels drets a la igualtat d'oportunitats per aprendre, ja que veu inviable i no confia en que es fes la inversió que caldria fer en recursos.</p> <p>Els beneficis també els contempla, però en menor mesura, ja que el que considera beneficiós és educar en la inclusió, i no pas l'escola inclusiva.</p>	<p>Considera positiu el fet que alumnes amb NESE i alumnes que no les tenen puguin compartir espais educatius, encara que pensa que actualment el sistema educatiu no està preparat per poder oferir aquesta inclusió i que sigui efectiva.</p> <p>Les limitacions que considera que hi ha són les barreres que s'han de trencar pel que fa al pensament social, i polític.</p> <p>Els beneficis considera que són infinits, tant pels alumnes com per la societat en general.</p> <p>Desenvolupar infants en un espai de normalització i de respecte a la diversitat.</p>
------------------------	--	--	--	---	--

7. ANÀLISI DELS RESULTATS

Responent a l'objectiu específic número 1 de la categoria educació relatiu a conèixer què entenen per educació inclusiva.

“Des del meu punt de vista l'educació inclusiva és un dret. Vivim sota un sistema que culpa als individus de les seves diferències per evitar que es descobreixi que és precisament ell (el sistema) el que no està preparat per donar resposta a les necessitats dels seus ciutadans. L'educació inclusiva pretén acabar amb aquestes desigualtats, visibilitzar la diversitat com a natural en tant que tothom és diferent i promou l'equitat en termes d'accés a l'educació: una escola diversa, sense exclusió ni discriminació que reculli les diferències com a positives i acabi totalment amb les barreres o limitacions que hi ha avui dia.” (Cas 1)

“Aquella educació que inclou a tots els nens i nenes en un mateix context sense distingir a ningú.” (Cas 2)

“És aquella educació que atent conjuntament a nens i nenes independentment de les seves capacitats i possibilitats i que educa en la diversitat.” (Cas 3)

“Jo com a pare d'un infant amb una discapacitat important considero que l'educació inclusiva és poder educar i aprendre sense excloure a cap persona.” (Cas 4)

“L'educació inclusiva és una Educació per a tothom. Centres escolars on puguin anar tots els infants indistintament de les necessitats individuals que presentin. Però, personalment com a mare d'una nena alumna d'un centre d'educació especial crec que actualment pensar en l'educació inclusiva és una utopia. No existeix una educació inclusiva actualment.” (Cas 5)

Per tant, en certa manera tots els casos entrevistats coincideixen que l'educació inclusiva és aquella que persegueix que les escoles incloguin dins les aules regulars a qualsevol alumne, siguin quines siguin les seves diferències, oferint-los a tots l'oportunitat de ser companys.

Responent a l'objectiu específic número 1 de la categoria educació relatiu a conèixer quina és la seva importància.

“Des del meu punt de vista és molt important treballar per una educació inclusiva per garantir la igualtat d'oportunitats a tothom de manera formal i de manera material a més a més dels seus drets.” (Cas 1)

“Crec que és important treballar la diversitat de l'alumnat i fomentar la participació i les oportunitats de tots els alumnes independentment de les seves característiques individuals, però no considero eficient una educació completament inclusiva.” (Cas 2)

“És important treballar per a una educació inclusiva perquè genera oportunitats d’aprenentatge tant pels nens i nenes amb necessitats educatives especials com pel que no en tenen, a la vegada que s’ensenyen valors com el respecte, la tolerància, la igualtat o la no discriminació. Per tant, crec que la inclusió enriqueix i beneficia a tothom.” (Cas 3)

“I tant que és necessària l’educació inclusiva, però no estic massa a favor, en contra, de les escoles inclusives. És important educar en el respecte a la diversitat, però oferint l’atenció necessària a cada persona, adequant-nos a les seves necessitats. És idíl·lic pensar en escoles inclusives, però no és el que vull pel meu fill, intento que es socialitzi al màxim, però sense que això signifiqui que necessiti unes ajudes educatives especials.” (Cas 4)

“I tant que és important treballar per a una educació inclusiva, si realment es tinguessin els recursos necessaris, seria ideal”. (Cas 5)

Els casos entrevistats coincideixen d’alguna manera que treballar per a una educació inclusiva és important perquè és un factor clau per facilitar la tolerància i el respecte a la diversitat.

Responent a l’objectiu específic número 1 de la categoria educació relatiu a conèixer com consideren que podríem garantir una educació inclusiva eficaç i eficient.

“Doncs, des del meu punt de vista crec que per poder garantir l’educació inclusiva s’han de fer polítiques educatives que suposin un canvi en la manera d’entendre l’educació però sobretot en la manera d’entendre la societat. En aquests moments una tasca molt complicada però si es destinessin més recursos a l’educació podríem garantir d’alguna manera igualtat formal.” (Cas 1)

“Podem garantir una educació inclusiva tenint a l’abast una quantitat de mestres i professionals que permetin el desenvolupament del dia a dia de tothom.” (Cas 2)

“Crec que hi ha molts factors que haurien de millorar per tal que es doni una educació inclusiva, com per exemple, proporcionar a les escoles ordinàries tots els recursos necessaris per poder atendre a tot l’alumnat segons les necessitats que presentin. Fer un bon treball en xarxa, és a dir, que hi hagi una bona comunicació entre la família, l’escola i els professionals tant interns com externs que treballin en cada cas. Baixant les ràtios d’infants per aula que actualment trobem a les escoles. Formant al professorat en educació especial, etc.” (Cas 3)

“Sí que confio que es pugui garantir una educació inclusiva, una educació en valors i respecte a la diversitat.” (Cas 4)

“Com a usuària d’una escola d’educació especial, veig molt lluny confiar que es pugui assolir realment una escola inclusiva eficaç i eficient per donar resposta a les necessitats

de qualsevol alumne. Falten molts i molts canvis, tant de pensament, formes de treballar, recursos humans i tècnics...” (Cas 5)

Una educació inclusiva eficaç i eficient, doncs, en una situació idíl·lica seria aquella que es pogués adaptar a cada alumne de forma individual, oferint-los un acompanyament i una atenció personalitzada als seus interessos, potencialitats i necessitats específiques.

Responent a l'objectiu específic número 2 de la categoria tipologia relatiu a conèixer què entenen per alumne amb necessitats educatives de suport educatiu.

“Un alumne que requereix un suport extra a l'aula. Alumnes amb necessitats que li fan més difícil la tasca educativa però que no l'impedeixen seguir amb certa normalitat. Són alumnes que poden patir algun tipus de retard d'aprenentatge, algun tipus de trastorn de llenguatge com dislèxia, disgrafia, discalculia o bé poden tenir dificultats en la comprensió...” (Cas 1)

“Un alumne amb necessitats educatives de suport educatiu és aquell que necessita algun material o agent extern que li permeti seguir el procés d'educació- ensenyament. Retard en el seu desenvolupament, mancances o desavantatges en el procés d'aprenentatge, malalties, altes capacitats ...” (Cas 2)

“Els alumnes amb necessitats educatives de suport educatiu, crec que són aquells nens i nenes que per alguna raó presenten dificultats per portar una educació normal, com per exemple, per alguna discapacitat que pateixin, per tenir un nivell socioeconòmic baix, per ser nens i nenes que provenen d'altres països i per tant que no parlin la nostra llengua, etc. D'aquesta manera, són alumnes que necessitaran alguna ajuda específica per assolir els objectius.” (Cas 3)

“Entenc que un alumne amb necessitats educatives de suport educatiu és qualsevol nen o nena que així com el meu fill, necessita uns recursos per poder garantir el seu aprenentatge.” (Cas 4)

“Penso que et refereixes a alumnes amb necessitats d'aprenentatge concretes. Per exemple, alumnes amb altes capacitats que s'avorreixen a l'aula. Alumnes que tenen dificultats concretes en matemàtiques o llengües.” (Cas 5)

Els alumnes amb necessitats específiques de suport educatiu són tots aquells que bé sigui a curt o a llarg termini, necessiten un recurs d'ajuda per poder aprendre i/o seguir el ritme d'aprenentatge.

Responent a l'objectiu específic número 3 de la categoria tipologia relatiu a conèixer què entenen per alumne amb necessitats educatives especials.

“Alumnes que necessiten un tracte individualitzat perquè presenten unes necessitats que els impedeixen seguir els aprenentatges al ritme dels altres. Poden ser alumnes amb un

nivell cognitiu molt baix, que presentin un trastorn de conducta límit, entre d'altres.” (Cas 1)

“A un alumne que no pot seguir el procés d'ensenyament-aprenentatge general i s'ha d'adaptar a les seves possibilitats. La tipologia d'alumnat és aquell que pateix una discapacitat auditiva, discapacitat física, discapacitat psíquica, trastorn de conductes...” (Cas 2)

“Els alumnes amb necessitats educatives especials són aquells que pateixen alguna discapacitat, com intel·lectual, auditiva, visual, etc. i per tant, l'ajuda que necessiten és més especialitzada.” (Cas 3)

“Suposo que els nens que tenen necessitats especials és un pas més enllà, segurament aquí entrarien les dificultats del meu fill, el qual necessita una atenció personalitzada i específica per les seves característiques.” (Cas 4)

“Crec que són alumnes amb necessitats més específiques, com el cas de la meua filla que necessita a la seva disposició més recursos, tant humans com materials, per aprendre. Ella requereix una adaptació curricular específica.” (Cas 5)

Els alumnes amb necessitats educatives especials són aquells que degut a una deficiència, malaltia o problemàtica personal se'ls veu afectat el seu aprenentatge, i fa imprescindible una modificació parcial o total del currículum.

Responent a l'objectiu específic número 4 de la categoria normativa relatiu a conèixer quins coneixements tenen sobre les lleis educatives actuals del nostre país.

“La LOMCE, crec que pretén impulsar una reforma que faci desaparèixer les escoles d'educació especial per convertir-les en centres de recursos pedagògics amb els quals poder treballar per incloure l'alumnat a l'escola ordinària.” (Cas 1)

“Sé que la Llei Orgànica d'Educació actual és la del 2006, que ja aborda en certa mesura l'educació inclusiva i el suport a l'alumnat amb necessitats educatives especials”. (Cas 2)

“L'última llei educativa que conec és la LOMCE, però no sé si aquesta és la llei que regeix actualment l'educació, i tampoc tinc coneixement sobre com tracta l'educació inclusiva.” (Cas 3)

“No conec quina és la llei orgànica educativa actual.” (Cas 4)

“Sincerament no hi estic massa al corrent, però sé que les últimes lleis educatives aposten clarament per una educació inclusiva”. (Cas 5)

“Pel que tinc entès el Decret 150/2017 es proposa un Disseny Universal d'Aprenentatge per tothom en què es puguin aplicar mesures excepcionals a partir de les necessitats de cada alumne.” (Cas 1)

“Em sona el nom del decret però no en tinc un coneixement vàlid per explicar-ho.” (Cas 2)

“És un decret que exposa millor les mesures i les estratègies per atendre a l'alumnat amb necessitats especials” (Cas 3)

“El decret sí que el tinc present, perquè em vaig informar en el seu moment. És aquell document que recull totes les orientacions sobre l'educació inclusiva, les escoles inclusives, i com atendre als alumnes amb necessitats especials. Està bé.” (Cas 4)

“Sí, el decret el conec més. És un bon recurs, a més, disponible a tothom, on exposa ple de coses sobre l'alumnat amb necessitats especials, i com atendre'ls des del sistema educatiu.” (Cas 5)

Els casos entrevistats tenen poc coneixement sobre les lleis educatives que regulen el sistema educatiu espanyol, així i tot, tenen presents alguns dels seus objectius, com en aquest cas vetllar per una educació inclusiva. El Decret d'atenció a la diversitat 150/2017 sembla que és més present, sobretot en els casos on s'ha entrevistat a famílies. El Decret és un bon recurs per consultar i conèixer qualsevol informació referida a l'atenció educativa de les persones amb necessitats específiques de suport educatiu.

Responent a l'objectiu específic número 4 de la categoria normativa relatiu a conèixer quins coneixements tenen sobre les propostes per les quals aposta actualment el sistema educatiu espanyol respecte a la qüestió de l'educació inclusiva.

“Sí que estava al corrent de la nova proposta de Llei Orgànica Educativa, és una gran preocupació per a les famílies i els professionals dels centres d'educació especial”. (Cas 1)

“Me n'han parlat de la LOMLOE, però no en sé gaire la veritat”. (Cas 2)

“No tinc coneixement sobre la proposta LOMLOE.” (Cas 3)

“I tant queestic al corrent de la nova proposta educativa LOMLOE, i em té preocupat. M'agrada i considero vàlid i eficaç que el meu fill sigui atès en un centre d'educació especial, i no vull que això es trenqui. Considero que canviar al meu fill i als seus companys a una escola ordinària seria un pas enrere, molt negatiu, perquè tot i ser idíl·lic pensar en la inclusió, és més important pensar en les seves necessitats i objectius, els quals considero que per res del món poden ser atesos d'igual forma en una escola ordinària.” (Cas 4)

“Jo crec que totes les famílies usuàries dels centres d'educació especial estem al corrent d'aquesta última proposta educativa. S'ha fet molt de ressò perquè es considera que el que promou la llei és el tancament de les escoles d'educació especial, i només atendre a tots als alumnes en una única modalitat d'escola, l'ordinària diguem. Quina barbaritat.

Encara que sigui una proposta a llarg termini, haurien de parar a pensar realment què volen aconseguir, perquè des del meu punt de vista, hi veig més limitacions que beneficis.” (Cas 5)

Els casos entrevistats de nou demostren que són les famílies les que qui dominen més l’actualitat de la gestió educativa que es fa respecte a l’atenció als alumnes amb NEE. Les famílies se senten realment preocupades per les mesures previstes per la proposta de la llei educativa LOMLOE, ja que els preocupa que per poder garantir una escola inclusiva, es quedin en segon terme la introducció de totes les atencions i recurs específics que requereixen certs tipus d’alumnes.

Responent a l’objectiu específic número 5 de la categoria procés relatiu a conèixer si tenen coneixement de com és el procés que se segueix actualment per identificar si un menor d’edat presenta alguna tipologia de necessitats educatives de suport educatiu.

“El procediment que se segueix es basa en el fet que la tutora fa una demanda a l’Equip d’Atenció Psicopedagògica del centre perquè aquest faci una valoració i determini quines mesures es prenen al respecte. Crec que és un procediment que falta millorar molt perquè és un recurs molt saturat i que no s’utilitza bé.” (Cas 1)

“Bueno sé que s’ha de demanar a l’escola consell i que ho valorin, en cas que des de la família o bé la mateixa tutora detecten que hi ha alguna problemàtica. L’escola pot fer la derivació als equips especialitzats per poder treballar-ho.” (Cas 2)

“En una escola ordinària quan es detecta que un infant pot tenir alguna dificultat, el tutor informa a la família i es posa en contacte amb l’EAP, per tal que un professional pugui observar i detectar possibles problemes.” (Cas 3)

“Bé, jo conec el meu cas personal. Tant a casa com a l’escola vam notar que el meu fill no seguia el mateix ritme que els seus companys, i bé, des de l’escola van proposar-nos poder fer-li una valoració psicopedagògica, i els professionals de l’EAP ens van acompanyar i assessorar per atendre les necessitats del meu fill, fins avui en dia.” (Cas 4)

“En el meu cas, la tutora de l’escola va detectar-ho. Ella ens va contactar i ens va dir que seria bo que la psicopedagoga de l’escola valorés a la meva filla, i després la psicopedagoga ens va fer una derivació a l’EAP.” (Cas 5)

Els casos entrevistats de forma general coneixen quin és el procés que se segueix per identificar si un menor d’edat presenta alguna tipologia de necessitats educatives de suport educatiu.

Responent a l’objectiu específic número 6 de la categoria escolarització relatiu a conèixer quins és la seva opinió respecte de les opcions que hi ha respecte a

l'escolarització d'un menor d'edat quan se li han reconegut necessitats educatives especials.

“Estic en molts aspectes a favor i en molts en contra però la veritat és que cada centre intenta treballar-ho de manera diferent atès que cada vegada més s'està apostant per la inclusió real.” (Cas 1)

“Hi ha un gran ventall de possibilitats per atendre les necessitats dels infants.”(Cas 2)

“Quan un infant presenta NEE, s'ofereixen tres tipus d'escolaritzacions diferents, l'escolarització en un centre ordinari, l'escolarització en un centre d'educació especial o l'escolarització compartida. Però no sé fins a quin punt la família pot escollir el tipus d'escolarització del seu fill o filla. En el cas que poguessin escollir el centre, penso que està bé, ja que poden escollir que és millor pel seu fill o filla.” (Cas 3)

“Considero que és positiu el fet que hi hagi diversitat d'opcions perquè facilita que les famílies puguem ser orientades per professionals per trobar el centre que ofereixi una millor resposta educativa als nostres fills.” (Cas 4)

“Bueno està bé, jo no sé si vaig tenir sort, però l'equip que ens va acompanyar durant tot el procés va ser molt comprensiu i ens va assessorar molt bé. Ens va explicar que era recomanable l'escolarització compartida, és a dir, unes hores a l'escola ordinària i unes hores a l'escola d'educació especial. Així ho vam fer durant uns anys, fins que en els seguiments ens vam adonar que era més beneficiós per a la meua filla passar més temps i assolir el ritme de l'escola d'educació especial.” (Cas 5)

Els casos entrevistats tenen punts de vista diferents entorn a les opcions que s'ofereixen a l'alumnat amb necessitats educatives especials. De forma general consideren que seria positiu comptar amb una única opció educativa des d'on es pogués garantir un acompanyament integral i individual de cada alumne, però com que aquesta realitat encara avui en dia no és efectiva, de forma general es considera quelcom positiu que disposin de diversitat d'opcions i recursos per atendre a les necessitats de cada infant, ja que és una forma d'assegurar i garantir el seu èxit educatiu i formatiu.

Responent a l'objectiu específic número 7 de la categoria educació especial relatiu a conèixer què entenen per Centre d'Educació Especial:

“Crec que fem una molt bona feina perquè treballem d'una manera molt més individual però crec que són un mecanisme segregador del sistema, sembla que es tapi una realitat i es fa invisible.” (Cas 1)

“Els Centres d'Educació Especial atenen als infants amb necessitats educatives especials des de l'especialització”. (Cas 2)

“Atendre l’alumnat amb necessitats educatives especials, proporcionant-los els recursos, tant materials com humans, per ajudar-los a ser el més autònoms possible. Però també fan un acompanyament emocional molt gran.” (Cas 3)

“Un Centre d’Educació Especial és una escola amb professionals especialitzats en atendre a nens i nenes que tenen unes dificultats i unes necessitats especials. Escoles que eduquen i ensenyen als nens a ser el màxim d’autònoms possibles, i on són tractats de forma específica per fisioterapeutes. La diferència amb una escola ordinària és que persegueixen objectius diferents, perquè les necessitats educatives són molt diferents.” (Cas 4)

“Els Centres d’Educació Especial són escoles com qualsevol altre, amb la diferència que aquí l’alumnat que atenen té moltes dificultats que van més enllà de la dificultat per aprendre. Són alumnes amb trastorns, autisme, malalties greus... Que necessiten una atenció especialitzada, i allà li poden oferir gràcies al fet que disposen de recursos específics tant de professionals com d’instal·lacions.” (Cas 5)

Quan definim els centres d’educació especial ens adonem que sí que és un acte que provoca segregació, però ho és a conseqüència d’assegurar el dret a la igualtat d’oportunitats educatives. És a dir, com bé podem interpretar en les entrevistes, l’objectiu dels centres d’educació especial és poder oferir una educació amb garanties d’èxit, la qual cosa es pot oferir de forma eficaç i eficient des d’aquests centres, però, com a conseqüència es crea segregació escolar dels alumnes amb deficiències importants.

Responent a l’objectiu específic número 8 de la categoria educació especial relatiu a conèixer quins coneixements tenen respecte a la tipologia d’alumnat escolaritzat en els Centres d’Educació Especial.

“Són alumnes que precisen d’un tracte especialitzat i molt individualitzat que en molts dels casos requereix una persona que es dediqui exclusivament a ells. Alumnes amb diversitat funcional, diversitat intel·lectual, diversitat conductual, amb malalties degeneratives...”. (Cas 1)

“Aquells nens i nenes que tenen necessitats educatives que a l’escola ordinària no es poden suplir. En el CEE reben una atenció personalitzada i constant, ja que des d’una escola ordinària segurament hi ha moltes dificultats per a poder atendre’l correctament.” (Cas 2)

“Nens i nenes amb paràlisi cerebral, autisme, Síndrome de Down, etc.” (Cas 3)

“En les Centres d’Educació Especial s’hi escolaritzen aquells nens i nenes als quals els professionals de l’EAP els ha recomanat una educació personalitzada i especialitzada. M’agradaria fer èmfasi en que parlem de nens i nenes amb paràlisis cerebrals importants, autisme greu, síndromes estranys.... Pels quals els objectius que es persegueix a l’escola

es basen en mantenir-los en salut, i en els casos que sigui possible, reforçar i potenciar la seva autonomia personal.” (Cas 4)

“En els Centres d’Educació Especial s’hi escolaritzen els nens que presenten unes necessitats de suma consideració.” (Cas 5)

Els casos entrevistats coneixen bé que l’escolarització en centres d’educació especial és només una opció recomanada per alumnes que presenten unes deficiències que necessiten un suport molt específic i especialitzat, el qual no pot ser atès des d’una escola ordinària amb les mateixes garanties.

Responent a l’objectiu específic número 8 de la categoria educació especial relatiu a conèixer quins coneixements tenen respecte a la metodologia i els recursos que s’utilitzen per atendre a l’alumnat escolaritzat en els Centres d’Educació Especial.

“Tenim molts recursos, però entre ells tenim la figura de l’infermer, el logopeda i el fisioterapeuta.” (Cas 1)

“Disposen de tots els materials necessaris per atendre qualsevol tipus de discapacitat o dificultat, a banda d’una gran quantitat de professionals de tota mena, del qual es disposa fàcilment.” (Cas 2)

“Sé que compten amb més recursos, tant materials com humans, del que disposen els centres ordinaris, però exactament no sé quins recursos tenen els centres d’educació especial.” (Cas 3)

“Els recursos són impressionants, és clar que cada escola potser és diferent, algunes en tindran més que d’altres, però les que jo conec, és al·lucinant la gran tasca que fan i que ofereixen als alumnes. Compten amb logopedes, infermers, fisioterapeutes, mestres especialitzats...” (Cas 4)

“En l’escola que jo conec, tenen fins i tot piscina! No per diversió, sinó per exercitar el cos i promoure la salut de molts nens que tenen la mobilitat afectada. Tenim logopeda, fisioterapeuta... A més les aules són totes adaptades amb ple de materials.” (Cas 5)

Els casos entrevistats coneixen bé les instal·lacions dels centres d’educació especial, els quals compten amb recursos tant materials com humans, específics i especialitzats per atendre les necessitats dels nens i nenes amb deficiències importants.

Responent a l’objectiu específic número 9 de la categoria educació especial relatiu a conèixer quins coneixements tenen respecte al ventall de recursos que s’ofereix a les escoles ordinàries per donar resposta a l’alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu.

“Les escoles ordinàries disposen de recursos com la SIEI, o la funció del vetllador.” (Cas 1)

“Les escoles disposen o poden sol·licitar una mestra d’educació especial la qual pot atendre i acompanyar al nen o nena en el seu procés d’aprenentatge.” (Cas 2)

“Les escoles compten amb els equips com l’EAP i el CDIAP. També quan un infant té necessitats educatives de suport educatiu i es creu necessari, es pot elaborar un PI (pla individualitzat). Penso que això ajuda als infants a poder assolir els objectius que es plantegen en cada curs.” (Cas 3)

“Bueno, sé que les escoles ordinàries també tenen recursos, però ni de ben lluny els mateixos. Crec que tenen professionals especialitzats també, però clar... massa alumnes i pocs professionals.” (Cas 4)

“Quan la meva filla feia escolarització compartida, teníem la possibilitat de demanar una vetlladora per a ella només. Recordo el suport SIEI, amb mestres que tenien preparació per atendre als alumnes amb necessitats especials.” (Cas 5)

Els casos entrevistats coneixen els suports que s’ofereixen avui dia en les escoles ordinàries per atendre als alumnes amb necessitats educatives especials: el SIEI, el o la vetlladora, el o la mestra d’educació especial...

Responent a l’objectiu específic número 10 de la categoria inclusió relatiu a conèixer quina és la seva opinió respecte a la proposta que al futur només es compti amb una única tipologia d’escola per atendre a tot l’alumnat.

“Crec que poder compartir la diferència amb els altres és positiu perquè tots som diferents i si aprenem d’aquesta diferència i ens enriqueim entre tots podem treballar-la. Considero que sí que és viable una única modalitat d’escola per a tothom sempre i quan fem un canvi en el sistema polític, cultural i educatiu del nostre país.” (Cas 1)

“Crec que és important que els alumnes sense necessitats educatives siguin empàtics amb els infants que sí que en tenen, però no per aquest fet hauríem d’optar per barrejar a tots els alumnes, perquè podria ser un desavantatge per poder atendre correctament les necessitats de tothom. En resum, no crec que sigui viable que en un futur s’aposti per una única tipologia d’escola per a tothom perquè cada alumne necessita una atenció específica i aquest fet és difícil de seguir-ho actualment amb alumnes amb dificultats d’aprenentatge, on aquests només tenen “l’adaptació curricular” o l’aula d’acollida, perquè no disposem d’un suport individual constant que possiblement necessitaria al llarg del seu procés acadèmic, reflectint aquí una mancança d’oportunitats envers els seus companys.” (Cas 2)

“Sí que considero positiu per un alumne amb necessitats educatives especials ser escolaritzat en una escola ordinària perquè aquest fet és molt beneficiós per poder crear oportunitats d’aprenentatge, i és molt enriquidor tant pels alumnes que tenen necessitats educatives especials com pels que no, sempre i quan les escoles ordinàries disposin dels

recursos necessaris per donar resposta i atendre als nens i nenes amb NEE igual que als Centres d'Educació Especial.”(Cas 3)

“Sincerament, em sento totalment en contra. Per què? Per què és segregació? És equitat! És atendre en condicions d'igualtat per poder garantir que tots puguem aprendre, uns necessiten unes ajudes més específiques per poder aprendre, i això només se'ls pot oferir en els Centres d'Educació Especial. No confio en que en una escola ordinària es pugui atendre a tothom, en igualtat de condicions, i garantint l'aprenentatge de tots i totes. És inviable perquè serien moltíssimes les transformacions que caldria fer.” (Cas 4)

“Sí que considero que és positiu per a un alumne sense necessitats educatives especials tenir companys a l'aula que sí que les tenen. Crec que poden aprendre moltíssim per ambdues parts perquè la societat és diversa, per tant hem d'educar amb la diversitat. Tot i així, per tal que això es dugui a terme s'ha de ser realista, i actualment l'escola no està en condicions de poder ser inclusiva al cent per cent. Nosaltres ho vam intentar amb el nostre fill, però no va ser viable durant gaire temps. A l'escola ordinària no podien atendre'l tant bé com sí que ho feien des de l'escola d'educació especial.” (Cas 5)

Els casos entrevistats tenen opinions diferents respecte al repte que en un futur només hi hagi una única tipologia d'escola per a tothom. Per una part consideren generalment quelcom positiu compartir espais perquè és una forma de conèixer i aprendre de les diferències. Però, si ordenem per prioritats, la primera és garantir una educació exitosa i amb garanties, i actualment l'escola ordinària no pot dir que ho pot fer així per a qualsevol alumne. Per tant, requerim encara temps, esforços i canvis polítics per arribar a poder dir que una escola ordinària està preparada per oferir una educació de qualitat i amb iguals garanties d'aprenentatge per a qualsevol tipologia d'alumnat.

Responent a l'objectiu específic número 10 de la categoria inclusió relatiu a conèixer quina és la seva opinió respecte a les limitacions que té l'escola inclusiva.

“Ara mateix són moltes les limitacions, no es destinen recursos, no s'ha format al professorat per acollir aquest tipus d'alumnat i la societat encara té molts prejudicis al voltant de la inclusió i l'acceptació de la diversitat com a positiva.” (Cas 1)

“Algunes limitacions poden ser per exemple: la dificultat d'un nivell curricular similar, el temps de classe, l'atenció de tots els alumnes, la qualitat d'atenció dels alumnes, la cohesió grupal, l'acceptació dels infants, entre altres.” (Cas 2)

“Crec que amb el temps podríem tenir escoles totalment inclusives, però per arribar a aquest punt s'haurien de canviar algunes coses de l'educació, ja que amb les condicions que trobem actualment a les escoles, veig difícil una escola inclusiva. Per exemple, el que penso que s'hauria de canviar són les ràtios que trobem actualment a les escoles, ja que

és molt difícil per un sol mestre/a atendre a tants alumnes. L'altra cosa que s'hauria de canviar per tenir una escola inclusiva, és el fet de proporcionar els recursos necessaris, tant materials com humans, a les escoles ordinàries per tal de poder atendre correctament a aquell alumne amb necessitats educatives especials.” (Cas 3)

“Les limitacions són moltíssimes. És fàcil, imagino al meu fill en una aula ordinària, amb segurament 25 companys més, i tots amb característiques súper diferents. Quin horror pel mestre! Com ho farà? Qui aprendrà alguna cosa? No ho veig gens viable... Posaran una ràtio de 3 alumnes 1 professor? No ho crec, per tant, ho veig inviable si penso en alumnes que tenen necessitats tan importants com les del meu fill.” (Cas 4)

“Clar, sent realistes i pensant en l'ara, hi ha moltes barreres que hem de trencar per poder fer-ho realitat. Hi ha moltíssimes diferències entre una escola d'educació especial i una escola ordinària, com ho faran perquè estigui tot en una? No ho veig clar amb el govern que tenim sincerament. Abans de res el més important és començar per educar més i millor en valors i en el respecte a la diversitat.” (Cas 5)

Les persones entrevistades tenen clara la resposta, limitacions hi ha moltes: falta de coneixement per atendre de la millor forma possible cada necessitat i/o deficiència, poca confiança en els professionals, falta de recursos per poder oferir realment una correcta atenció, por a la possible discriminació que s'esdevingui entre alumnes... És un pas molt gran pensar en una única tipologia d'escola per a tothom, quan malauradament, avui en dia són col·lectius força distanciats i poc visibilitzats. Prèviament caldria educar més i millor en la tolerància i el respecte, així com promoure la socialització.

Responent a l'objectiu específic número 10 de la categoria inclusió relatiu a conèixer quina és la seva opinió respecte als beneficis que té l'escola inclusiva.

“Considero que és igual d'enriquidor per un alumne amb NEE participar d'una classe a una escola ordinària que per uns alumnes d'una escola compartir classe amb un alumne amb NEE. Al cap i a la fi tots tenim diferències que ens fan únics i ens aporten a la resta en els nostres aprenentatges.” (Cas 1)

“I tant que seria beneficiós si realment disposéssim de tots els recursos adients i necessaris per tal que tots els alumnes tinguessin cobert el seu dret i igualtat d'oportunitats a l'educació, i a aprendre. Els alumnes han de poder veure que hi ha persones amb dificultats, i que existeix la possibilitat d'aprendre coses noves d'aquests nens i nenes amb discapacitats. Però, sobretot, han d'aprendre a conviure amb tothom sense fer distincions.” (Cas 2)

“Els beneficis són poder crear una societat tolerant, respectuosa, reduint o eliminant els prejudicis o estereotips que tenim cap als altres.”(Cas 3)

“Beneficis i tant que en té! Però beneficis en té l’educació inclusiva, que no considero que sigui el mateix que buscar una única tipologia d’escola inclusiva. Educar en la inclusió, en el respecte, en la tolerància... És molt necessari, després ja es pensarà més enllà.” (Cas 4)

“Penso que els beneficis són infinits, però en la utopia. Per una banda, l’alumnat creixeria en tota la seva pluralitat. Veient una “normalitat” que actualment s’amaga: hi ha infants de molts tipus, amb unes capacitats o altres, i cadascú d’ells amb unes necessitats determinades. Lo ideal i idíl·lic seria educar en valors, en el respecte, en l’ajuda mútua, la cooperació...” (Cas 5)

Els casos entrevistats coincideixen que els beneficis són plurals quan parlem de l’educació inclusiva quan aquesta la imaginem, però, malauradament en la nostra societat encara és un fet que es veu llunyà. Seria idíl·lic creure que si tinguéssim els recursos suficients, tant materials, com humans, com econòmics, podríem fer una clara aposta per escoles inclusives al cent per cent, i que funcionés bé. Però realment ho creiem així? O només ens agradaria pensar que seria així? En les entrevistes es pot veure clarament que és fruit de la imaginació pensar-ho. Seria genial que això fos així. Però, sento dir-ho, malauradament queda un llarg camí.

Avui dia les escoles d’educació especial fan molt bona feina, i ofereixen una educació de qualitat a tots els seus alumnes, així com ho fan les escoles ordinàries. Per tant, deixem primer de preocupar-nos per oferir una educació de qualitat, perquè aquesta ja s’ofereix. Parem i pensem, a hores d’ara, què podem millorar?

Apropem les escoles per exemple. Si us fixeu, una de les problemàtiques que tenen com a resultat la segregació i la poca socialització de les persones amb necessitats especials és la llunyania dels seus centres escolars amb el nucli de la població. Comencem doncs, per aproximar-los, perquè comparteixin espais. Primer visibilitzem totes les realitats. En segon lloc, eduquem més i millor en el respecte i la tolerància. Fa por pensar en una única escola que inclogui tota la tipologia d’alumnat, perquè avui dia l’escola ordinària tot i recollir tan sols un petit percentatge dels alumnes amb necessitats educatives de suport educatiu, ja hi ha casos de *bullying*. Fa por doncs, pensar que un dels reptes de la nova proposta de llei educativa LOMLOE sigui afegir més diversitat a les escoles ordinàries, perquè malauradament si amb la poca diversitat que hi ha actualment, ja hi ha conductes discriminatòries, no sabem com pot esdevenir el fet de voler incloure alumnes amb deficiències més importants. En conclusió, demano que apostem primer per una educació en valors ètics i morals, i després ja anirem a cercar el següent pas.

Així com diu Pàmies i Riudor (2014):

I a poc a poc, pas a pas, pam a pam, de mica en mica, a passes comptades... s'arriba lluny.
I si gireu la vista enrere per veure el camí traçat, veureu com de llarga ha estat la travessia.
I profitosa.

8. CONCLUSIONS

En conclusió, el repte de l'educació inclusiva no és un procés senzill i sense problemes, sinó que com bé exposa Dyson (1999), és un procés marcat per dificultats i contradiccions perquè encara que l'equitat pugui ser un camí cap a l'excel·lència, l'equitat i l'excel·lència no són la mateixa cosa, i voler assolir ambdós objectius crea grans tensions dins els sistemes educatius, i a les escoles.

La primera tensió es basa en el fet que en determinats casos, els objectius educatius perseguits són totalment diferents entre els alumnes. La diversitat d'alumnat és molt complexa, i per tant hem de vetllar perquè siguin quines siguin les seves capacitats i/o habilitats, puguin assolir un nivell educatiu el més exitós possible per poder afrontar el seu dia a dia. En alguns casos, perseguir aquest últim objectiu proposat, serà marcar-nos com a repte que l'alumne aconsegueixi fer i cobrir-se de forma autònoma les necessitats bàsiques del seu dia a dia: aixecar-se, beure aigua, menjar, anar al lavabo... Activitats que per determinats col·lectius requereix anys d'esforç i dedicació, el qual és més fàcil amb l'acompanyament dels professionals que treballen de forma cooperativa amb cada un dels alumnes que formen part dels Centres d'Educació Especial.

La segona tensió es basa en com determinarà i com influirà en el futur de determinats estudiants ser escolaritzat en un tipus de centre o altre. Què hem de procurar? La seva inclusió social, o el seu real i efectiu aprenentatge? O bé els interessos personals i/o familiars de cara al futur que s'espera de l'alumne? Coneixem bé que determinades necessitats requereixen suports específics, i quan a un alumne se'l recomana una escolarització o altra, es fa sempre en funció del seu benefici personal integral, depenent dels recursos i l'atenció que se li puguin oferir en un centre o altre. Però, èticament, és una qüestió discutible.

Moriña (2002) ens ofereix una panoràmica de la situació. Les persones amb necessitats especials normalment estaven diferenciats en un sistema educatiu especialitzat. Però, amb l'aprovació de diverses lleis educatives s'ha anat aconseguint una part important

d'inclusió en el sistema educatiu ordinari. Però, malauradament això no ha comportat una millora, ja que dins de les escoles l'aïllament social continua existint. A més, també es posa de manifest la falta de mecanismes per part de l'administració educativa per poder afrontar la situació. Stainback (2001), afegeix que les modalitats d'escolarització segueixen existint, la qual cosa provoca segregació i efectes perjudicials per als dos sectors.

Per altra banda, plataformes com "Educación Inclusiva, Sí, Especial También", defensen la importància de l'existència de diferents modalitats d'escolarització per poder seguir garantint la millor educació per a cada alumne.

Amb una anàlisi de les entrevistes realitzades, de forma general, es confia en el fet que l'educació inclusiva és un benefici per a tota la comunitat educativa, però, alhora, consideren que és una qüestió encara idíl·lica i poc realista. És el cas sobretot en el cas de les famílies que tenen infants escolaritzats en escoles d'educació especial on es pot analitzar el seu descontentament respecte a l'educació inclusiva extrema, ja que com bé exposen, actualment els seus fills són atesos, educats i formats des de l'especialització, on es vetlla perquè realment es garanteixi la igualtat d'oportunitats d'accés al coneixement i a l'educació. I la seva preocupació radica en que el dia de demà es doni més importància a aspectes com la socialització i l'educació inclusiva per aprendre valors pel bé social, que en vetllar per oferir una educació exitosa i equitativa per a tothom, amb les mateixes garanties.

Dyson (1999), fa una anàlisi de la proposta que va fer Thomas Skrtic al 1991, el qual va establir una reivindicació sorprenent: afirmava que assumir com a objectius educatius garantir l'equitat i l'excel·lència és una contradicció. L'autor considera que les dues coses no es poden assolir, per tant, un sistema educatiu i/o una escola ha de triar entre tractar tots els seus estudiants d'una manera justa, o bé promoure els rendiments per tal que aquells que puguin, assoleixin l'excel·lència educativa i formativa. L'autor exposa aquesta noció per facilitar al lector entendre la forma en què s'ha tractat la diversitat en els sistemes educatius al llarg de la història: el sistema educatiu ha de donar resposta a una societat molt diversa i complexa, la qual requereix respostes educatives que siguin igualment diferents per tal de garantir l'aprenentatge de tothom. És aquesta la base que guia la resposta tradicional que han seguit els sistemes educatius, els quals han dividit les

escoles en una sèrie de subsistemes, cadascun especialitzat en un o altre aspecte de la diversitat d'alumnat. Seguidament Dyson (1999), exposa:

Donada aquesta forma d'organització, l'equitat i l'excel·lència són enemigues naturals. Una forma més equitativa d'organització ubicaria tots els estudiants junts en les mateixes escoles i aules on podrien rebre el mateix currículum i experiències d'aprenentatges semblants. Tanmateix, això comportaria sacrificar l'educació especialista que es proporciona tant en espais especials com en ordinaris. Concretament, les perspectives d'assolir l'excel·lència per als alumnes amb rendiments més alts es veurien compromeses per la necessitat de tenir cabuda per als seus companys amb rendiments més baixos. (p.91)

Continuant amb el plantejament introduït per Dyson (1999), i sumat als resultats extrets en les entrevistes, considero que la clau per resoldre el dilema de com atendre a la diversitat, es basa en adoptar una forma d'organització que no divideixi les escoles en subsistemes especialitzats, adoptant doncs una forma d'organització més flexible on els diferents especialistes treballin en xarxa i en cooperació els uns amb els altres. És important pensar en un sistema educatiu que els experts puguin compartir coneixements i treballin conjuntament per oferir una resposta educativa apropiada a les necessitats individuals de cada estudiant.

Així Dyson (1999) introdueix "l'adhocràcia", una forma d'organització plantejada per Skrtic al 1991, que té com a línia de pensament que la manera més probable d'aconseguir l'excel·lència és la recerca de l'equitat.

Skrtic considera que aquesta forma adhocràtica d'organització és equitativa intrínsecament, ja que no requereix que se separi els estudiants en educació ordinària i especial. Així mateix, també és la base d'una educació excel·lent, ja que la seva premissa és la individualitat de cada estudiant. Fins i tot els estudiants amb rendiments més alts ja no són tractats senzillament com a membres dels grups que reben tractament regularitzat, tot i ser especialista. Al contrari, cadascun d'aquests estudiants és tractat com un individu i s'idea una resposta educativa per a les seves necessitats i característiques individuals. (Dyson, 1999, p. 92).

En aquest sentit considero que les principals conclusions d'aquest treball es basen en el fet que per poder comprendre la complexitat de la qüestió de l'educació inclusiva és important escoltar les experiències de vida de les persones que viuen d'una forma més pròxima aquest fet. Els beneficis de l'educació inclusiva són molts, entre ells facilitar el desenvolupament d'una societat tolerant, justa i respectuosa amb la diversitat a través de l'educació. Però, alhora, hem pogut veure que hi ha limitacions no menys destacables.

Garantir l'educació és un deure de tots per a tots, però garantir-la en igualtat d'oportunitats també, i això mai ho hem de deixar en segon pla. Per tant, els sistemes educatius i les polítiques socials i educatives han d'estar en constant adaptació de les demandes i les necessitats socials, perquè vivim en una societat tant canviant com complexa.

En resum, garantir una educació de qualitat per a tothom, i en les mateixes garanties d'èxit educatiu, encara és una qüestió avui en dia discutible. Per a uns donar resposta a aquest fet és oferir una única modalitat d'escolarització per a tothom. En canvi, per a altres, es requereix diferents modalitats d'escolarització per oferir una real resposta educativa adequada i adaptada a les necessitats de cada alumne.

9. VALORACIONS I APORTACIONS DES DE LA PEDAGOGIA

Aquest apartat està enfocat a conèixer el rol dels professionals que treballen en el Suport Intensiu per a l'Escolarització Inclusiva (SIEI). L'objectiu de la tasca és conèixer de primera mà qui és el professional que treballa en una SIEI, com treballa, què fa, quin tipus d'alumnat té, i com ha arribat a formar part de l'equip que treballa en una SIEI. Per poder aprofundir en aquest apartat, he recuperat informació d'un treball fet prèviament durant els meus estudis del grau, i he contactat de nou amb una professional que treballa en l'aula SIEI d'un institut, la qual m'ha permès fer-li una petita segona entrevista per conèixer que és i quina és la funció pedagògica del SIEI.

Introducció

Per poder parlar de les SIEI, hem de parlar primer de l'escola inclusiva. Des del 1996 hi ha legislacions que desenvolupen la qüestió de l'educació especial, però no va ser fins al 2003 que es publica el pla d'educació especial a Catalunya, el qual ofereix una orientació sobre quina és l'atenció i els recursos que són necessaris per oferir una educació exitosa als alumnes amb necessitats educatives de suport educatiu.

A finals del 2003 es posen en marxa les primeres SIEI. Els centres que tinguessin escolaritzats alumnes amb necessitats específiques de suport educatiu serien dotats amb unitats de suport específiques i especialitzades. A més, els professors assignats a aquestes unitats, tot i prioritzar l'atenció i l'acompanyament a l'alumnat amb necessitats més importants, quan sigui necessari també oferiran suport a les aules ordinàries, al grup d'alumnes en general. La tasca es fa de forma coordinada amb cada professor, ja que un

dels objectius dels professionals del SIEI és poder adaptar el contingut de la matèria, per facilitar que tothom ho pugui aprendre, facilitant la participació d'aquests alumnes dins de l'aula ordinària. Com bé exposa la persona entrevistada, perquè aquesta participació pugui ser donada, és important que els equips docents preparin prèviament les classes i els materials, per preveure les diferents possibilitats d'aprenentatge d'aquests alumnes.

Característiques generals del SIEI

El SIEI és un recurs instal·lat en les escoles ordinàries, que té per objectiu fer de pont entre les escoles ordinàries i les escoles d'educació especial. És a dir, és un suport que atén als alumnes que per les seves necessitats, se'ls orientaria que la millor opció educativa seria una escolarització en una escola d'educació especial. Doncs, pretén ser un espai que faciliti la inclusió d'aquells alumnes que presenten necessitats educatives especials, dins les escoles ordinàries. Són recursos que podem trobar tant a l'etapa d'educació primària, com a educació secundària.

Els professionals del SIEI

Entre les funcions més rellevants que realitzen els professionals del recurs SIEI hi ha l'adaptació de les activitats de cada matèria, una adaptació dels continguts personalitzada per a cada infant. És per aquest motiu que la persona entrevistada em comenta que cada professional que treballa en un SIEI planifica i organitza de forma diferent les activitats per donar suport intensiu i de millora i pel qual es pretén reforçar les diferents àrees. Tot i així, la planificació general és cert que la planifiquen en equip, però de forma específica ho fa cada professional.

Els professionals parteixen d'una metodologia cooperativa quan hi ha alumnes amb necessitats específiques de suport educatiu a l'escola. L'estructura cooperativa del recurs SIEI afavoreix l'establiment de relacions entre els alumnes basades en el respecte mutu, l'atenció i la simpatia, unes relacions més positives que les que ens trobaríem en grups competitius i en estructures individualistes. Les capacitats i habilitats dels alumnes són diferents, però això no impedeix que uns puguin donar o rebre ajudes als companys i d'aquesta manera assoleixin millor els aprenentatges. Per tant, la professora del SIEI fa de guia i els ajuda a assolir les fites proposades. La comunicació entre els alumnes afavoreix el progrés en els seus aprenentatges.

Els alumnes que participen del recurs SIEI tenen una Pla Individualitat (PI), el qual recull les seves necessitats, i permet poder fer les adaptacions curriculars i competencials necessàries per atendre de la forma més exitosa possible a cada alumne.

En conclusió, el que més destaca la professional entrevistada és la importància del treball en equip. La planificació és essencial, i la comunicació encara més.

Els professionals del recurs de Suport Intensiu per a l'Escolarització Inclusiva fan un treball en xarxa amb l'equip docent del centre escolar, amb l'Equip d'Assessorament Pedagògic del territori, i amb la Comissió d'Atenció a la Diversitat.

Mètode i pràctica pedagògica del SIEI

La feina dels professionals en el SIEI és ajudar als alumnes, té la funció de suport i acompanyament per tal que tots els alumnes puguin seguir el ritme d'aprenentatge de l'aula.

Els professionals del SIEI no estan presents com a suport en totes les classes, només acudeixen quan un alumne ho necessita i per tant, es considera que poden ajudar al nen que ho necessita. Alhora també ajuda a la resta d'alumnes que hi ha dins de l'aula, és a dir, és com si fossin dos professors per aula. Depèn de les necessitats que tingui un alumne en concret, en algunes matèries sí que sortirà de l'aula ordinària i fan la classe a una aula apart, on els professionals del SIEI l'ajudaran d'una forma més específica amb aquells continguts.

La persona entrevistada m'explica que des del SIEI es treballa per racons i projectes, i un exemple serien els racons de català: mentre els alumnes de l'aula ordinària segueixen un dossier d'exercicis, des de la SIEI es promociona el joc com a mètode d'aprenentatge. En aquest cas jugar al "Scrabel" és una bona eina, es juga a crear paraules relacionades amb el temari i el contingut treballat. Un altre joc és el "Story Cubes", on tenen imatges i a partir d'aquestes creant frases o petites històries. Aquesta metodologia permet que als alumnes se'ls respecti el seu ritme d'aprenentatge. Pel que fa a amb les matemàtiques, per exemple, la persona entrevistada ens explica que a la seva escola van crear una botiga i a través de diferents jocs simbòlics, aprenien a sumar i restar d'una forma de manera vivencial. En resum, la metodologia intenta ser el màxim de vivencial i potenciant la seva autonomia, per tal que els alumnes aprenguin de mica en mica el dia a dia quotidià que es poden trobar quan surtin del centre.

Com diu la Meritxell Almirall López (2011) en el *blog* "Criatures": "el fet d'explorar i reproduir el món adult fa que es desenvolupi el pensament creatiu i els ajuda a resoldre possibles conflictes, tensions o sentiments". A més, com a professionals, podrem aprendre molt del fet d'observar com juga l'infant. És a dir, moltes vegades, aprendrem

més de les necessitats i interessos de l'alumne veient com juga, que no pas preguntant directament.

Un altre aspecte que destaca la persona entrevistada és l'avaluació. És important veure quines, i en quina mesura, es van assolint les competències bàsiques. En la seva escola utilitzen una graella, i dins d'aquesta cada alumne té la seva zona, on es va descrivint el seu progrés amb petites anotacions. L'avaluació es fa dia a dia, no es fa normalment traves d'un examen, se'ls avalua en referència a les seves competències adquirides després de l'any.

Com a conclusió, com a futura professional del món de l'educació, considero que el treball en equip i en xarxa és fonamental. Per mi és primordial que com a professionals puguem tenir recursos i habilitats per adaptar-nos a cada alumne i poder donar resposta a les seves necessitats i interessos. Crec que cada alumne és diferent i no ens podem regir per una única metodologia d'aprenentatge. Hem de buscar les potencialitats i interessos de cada persona, i acompanyar-los en el seu desenvolupament integral. És important que tots els alumnes participin activament en la construcció de l'espai en el qual conviuen i aprenen.

10. REFERÈNCIES

- Almirall, M. (2011). *El Joc Simbòlic*. Recuperat de https://criatures.ara.cat/blogs/pedra-paper-tisora/Joc-Simbolic_6_508809115.html
- Alonso, M., Bejerano, F., i Rey de Viñas, S. (2015). *Suport a la intervenció educativa: CFGS Integració social*. Barcelona: Altamar, S.A.
- Centre UNESCO de Catalunya. (2015). *Repensar l'educació: vers un bé comú mundial?*. Recuperat de <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000244219>
- Constitució Espanyola, de 29 de desembre del 1978, BOE 311 § 29313 a 29424 (1978).
- Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, DOGC 7477 § 1 a 18 (2017).
- Dyson, A. (1999). L'equitat com al camí a l'excel·lència? Possibilitats i reptes en l'educació inclusiva. *Aloma: revista de psicologia, ciències de l'educació i de l'esport Blanquerna*, (5), 91-106.
- Escudero, J. M., & Martínez, B. (2011). Educación inclusiva y cambio escolar. *Revista iberoamericana de educación*, 55(1), 85-105.
- Govern d'Espanya, Ministeri d'Educació i Formació Professional. (2020). *Una educació per al segle XXI*. Recuperat de <https://www.educacionyfp.gob.es/destacados/lomloe.html>
- Haya, I., Rojas, S. (2016). Una mirada inclusiva hacia la normativa educativa: limitacions, posibilidades y controversias. *Revista nacional e internacional de educación inclusiva*, 9, (2), 155-170.
- Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'Educació, BOE 189 § 67041 a 67134 (2009).
- Llei 13/2014, de 30 d'octubre, d'accessibilitat, BOE 281 § 94762 a 94805 (2014).
- Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats de la infància i l'adolescència, BOE 156 § 56372 a 56433 (2010).
- Llei 26/2011, d'1 d'agost, d'adaptació normativa a la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat, BOE 184 § 1 a 18 (2011).
- Llei Orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'Ordenació General del Sistema Educatiu, BOE 238 § 28927 a 28942 (1990).
- Llei Orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de Qualitat de l'Educació, BOE 307 § 45188 a 45220 (2002).

- Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, BOE 106 § 1 a 110 (2006).
- Llei Orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del Dret a l'Educació, BOE 159 § 1 a 21 (1985).
- Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa, BOE 295 § 1 a 64 (2013).
- Llei Orgànica 9/1995, de 20 de novembre, de la participació, l'avaluació i el govern dels centres docents, BOE 278 § 33651 a 33665 (1995).
- Moríña Díez, A. (2002). El camino hacia la inclusión en España: una revisión de las estadísticas de Educación Especial. *Revista de Educación*, (327), 395-416.
- Organització de les Nacions Unides (2020). *Objectius per al desenvolupament sostenible*. Recuperat de: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/>
- Organització de les Nacions Unides. (2006). *Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat*.
- Pàmies i Riudor, V. (2014). *300 dites que faran història*. 302 - *A poc a poc es va lluny*. Recuperat de <http://300.dites.cat/2014/11/302-poc-poc-es-va-lluny.html>
- Plataforma Educació Inclusiva sí, Especial también (2020). *Manifiesto*. Recuperat de <https://inclusivasiespecialtambien.org/wp-content/uploads/2019/06/Manifiesto-Inclusiva-si-Especial-Tambien.pdf>
- Ponce, A. (2018). Les escoles d'educació especial no haurien d'existir, però... . *Ara.cat: Criatures*. Recuperat de https://criatures.ara.cat/blogs/diferents/escoles-educacio-especial_6_2111248855.html
- Reial Decret Legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei General de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social, BOE 289 § 1 a 38 (2013).
- Sarramona, J. (2014). Les lleis d'educació després del franquisme: implicacions per a Catalunya. *Educar*, 33-53. doi: <http://dx.doi.org/10.5565/rev/educar.689>
- Stainback, S. B. (2001). L'educació inclusiva: definició, context i motius. *Suports: revista catalana d'educació especial i atenció a la diversitat*, 5(1), 18-25.
- Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya , XTEC. (2020). *Diversitat i inclusió*. Recuperat de <http://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/diversitat-i-inclusio/>

11. ANNEXES

Transcripció de les entrevistes

Es garanteix l'anonimat total de les persones i dels centres educatius que han col·laborat en l'elaboració de l'Estudi de Casos.

CAS 1

1. Què és l'educació inclusiva des del teu punt de vista?

Des del meu punt de vista l'educació inclusiva és un dret. Vivim sota un sistema que culpa als individus de les seves diferències per evitar que es descobreixi que és precisament ell (el sistema) el que no està preparat per donar resposta a les necessitats dels seus ciutadans. L'educació inclusiva pretén acabar amb aquestes desigualtats, visibilitzar la diversitat com a natural en tant que tothom és diferent i promou l'equitat en termes d'accés a l'educació: una escola diversa, sense exclusió ni discriminació que reculli les diferències com a positives i acabi totalment amb les barreres o limitacions que hi ha avui dia.

2. Creus que és important treballar per a una educació inclusiva?

Des del meu punt de vista és molt important treballar per una educació inclusiva per garantir la igualtat d'oportunitats a tothom de manera formal i de manera material a més a més dels seus drets.

3. Com creus que podríem garantir l'educació inclusiva d'una forma eficaç i eficient?

Doncs, des del meu punt de vista crec que per poder garantir l'educació inclusiva s'han de fer polítiques educatives que suposin un canvi en la manera d'entendre l'educació però sobretot en la manera d'entendre la societat. En aquests moments una tasca molt complicada però si es destinessin més recursos a l'educació podríem garantir d'alguna manera igualtat formal.

4. Quan em refereixo a un alumne amb necessitats educatives de suport educatiu, saps a quina tipologia d'alumnat em refereixo? Quines necessitats poden tenir?

A un alumne que requereix d'un suport extra a l'aula. Alumnes amb necessitats que li fan més difícil la tasca educativa però que no l'impedeixen seguir amb certa normalitat. Són alumnes que poden patir algun tipus de retard d'aprenentatge, algun tipus de trastorn de llenguatge com dislèxia, disgrafia, discalculia o bé poden tenir dificultats en la comprensió...

5. Quan em refereixo a un alumne amb necessitats educatives especials saps a quina tipologia d'alumnat em refereixo? Quines necessitats poden tenir?

Alumnes que necessiten un tracte individualitzat perquè presenten unes necessitats que els impedeixen seguir els aprenentatges al ritme dels altres. Poden ser alumnes amb un nivell cognitiu molt baix, que presentin un trastorn de conducta límit, entre d'altres.

6. Saps quina és la Llei Orgànica educativa amb la qual es regeix el sistema educatiu espanyol actualment? Tens coneixement sobre com aborda la qüestió de l'educació inclusiva?

La LOMCE, crec que pretén impulsar una reforma que faci desaparèixer les escoles d'educació especial per convertir-les en centres de recursos pedagògics amb els que poder treballar per incloure l'alumnat a l'escola ordinària.

7. Coneixes el Decret 150/2017 sobre l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu? Tens coneixement sobre les propostes i/o orientacions que proporciona per abordar la qüestió de l'educació inclusiva?

Si. Pel que tinc entès es proposa un Disseny Universal d'Aprenentatge per tothom en què es puguin aplicar mesures excepcionals a partir de les necessitats de cada alumne.

8. Sabies que hi ha iniciada una nova proposta de Llei Orgànica educativa? Coneixes quins són els seus objectius i/o reptes?

No estava al corrent de que estava iniciada una nova proposta de Llei Orgànica Educativa.

9. Saps quin és el procediment que es segueix quan es detecta que un alumne pot tenir necessitats educatives de suport educatiu? Què en penses al respecte?

El procediment que es segueix es basa en que la tutora fa una demanda a l'Equip d'Atenció Psicopedagògica del centre perquè aquest faci una valoració i determini quines

mesures es prenen al respecte. Crec que és un procediment que falta millorar molt perquè és un recurs molt saturat i que no s'utilitza bé.

10. Saps quines opcions se li ofereixen a un alumne quan se li reconeixen necessitats específiques de suport educatiu? Què en penses al respecte?

Sí, estic en molts aspectes a favor i en molts en contra però la veritat és que cada centre intenta treballar-ho de manera diferent atès que cada vegada més s'està apostant per la inclusió real. Tot i així estic totalment en contra de segregar els grups per treballar de manera separada amb aquests alumnes o rebaixar-los el nivell.

11. Saps quines opcions se li ofereixen a un alumne quan se li reconeixen necessitats educatives especials? Què en penses al respecte?

Sí i no estic gens d'acord en què s'hagi d'apartar a un alumne amb NEE d'una escola ordinària, no crec en la segregació.

12. Quina funció creus que tenen els Centres d'Educació Especial?

Crec que fan una bona feina perquè treballen d'una manera molt més individual però crec que són un mecanisme segregador del sistema que té per voluntat apartar aquest tipus de persones de la societat per tapar una realitat i invisibilitzar-la.

13. Quina tipologia d'alumnat creus que s'escolaritza en un Centre d'Educació Especial?

Alumnes amb diversitat funcional, diversitat intel·lectual, diversitat conductual, amb malalties degeneratives...

14. Quines necessitats creus que presenten els alumnes que s'escolaritzen en un Centre d'Educació Especial?

Són alumnes que precisen d'un tracte especialitzat i molt individualitzat que en molts dels casos requereix d'una persona que es dediqui exclusivament a ells.

15. Coneixes quins recursos tenen els Centres d'Educació Especial per atendre les necessitats dels seus alumnes?

Sé que tenen molts recursos, però entre ells tenen la figura de l'infermer, el logopeda i el fisioterapeuta.

16. Coneixes quins recursos tenen o poden sol·licitar les escoles ordinàries per atendre als alumnes amb necessitats educatives especials?

Les escoles ordinàries disposen de recursos com la SIEI, o la funció del vetllador.

17. Consideres que és positiu per un alumne amb necessitats educatives especials ser escolaritzat en una escola ordinària?

Sí, crec que poder compartir la diferència amb els altres és positiu perquè tots som diferents i si aprenem d'aquesta diferència i ens enriqueim entre tots podem treballar-la.

18. Consideres que és positiu per a un alumne sense necessitats educatives especials tenir companys a l'aula que sí que les tenen?

Dons sí, considero que és igual d'enriquidor per un alumne amb NEE participar d'una classe a una escola ordinària que per uns alumnes d'una escola compartir classe amb un alumne amb NEE. Al cap i a la fi tots tenim diferències que ens fan únics i ens aporten a la resta en els nostres aprenentatges.

19. Quins creus que són els beneficis de garantir l'educació inclusiva incloent a tota la tipologia d'alumnat en una única escola?

Considero que és igual d'enriquidor per un alumne amb NEE participar d'una classe a una escola ordinària que per uns alumnes d'una escola compartir classe amb un alumne amb NEE. Al cap i a la fi tots tenim diferències que ens fan únics i ens aporten a la resta en els nostres aprenentatges

20. Quines creus que són les limitacions i/o contradiccions de garantir l'educació inclusiva incloent a tota la tipologia d'alumnat en una única escola?

Ara mateix són moltes les limitacions, no es destinen recursos, no s'ha format al professorat per acollir aquest tipus d'alumnat i la societat encara té molts prejudicis al voltant de la inclusió i l'acceptació de la diversitat com a positiva.

21. Creus que és viable que en un futur s'aposti per a una única escola on atendre a tota la tipologia d'alumnat?

Crec que poder compartir la diferència amb els altres és positiu perquè tots som diferents i si aprenem d'aquesta diferència i ens enriqueim entre tots podem treballar-la. Considero que sí que es viable una única modalitat d'escola per a tothom sempre i quan fem un canvi en el sistema polític, cultural i educatiu del nostre país.

CAS 2

1. Què és l'educació inclusiva des del teu punt de vista?

Aquella educació que inclou a tots els nens i nenes en un mateix context sense distingir a ningú.

2. Creus que és important treballar per a una educació inclusiva?

Crec que es important treballar la diversitat de l'alumnat i fomentar la participació i les oportunitats de tots els alumnes independentment de les seves característiques individuals, però no considero eficient una educació completament inclusiva.

3. Com creus que podríem garantir l'educació inclusiva d'una forma eficaç i eficient?

Podem garantir una educació inclusiva tenint a l'abast una quantitat de mestres i professionals que permetin el desenvolupament del dia a dia de tothom.

4. Quan em refereixo a un alumne amb necessitats educatives de suport educatiu, saps a quina tipologia d'alumnat em refereixo? Quines necessitats poden tenir?

Un alumne amb necessitats educatives de suport educatiu es aquell que necessita algun material o agent extern que li permeti seguir el procés d'educació- ensenyament. Retard en el seu desenvolupament, mancances o desavantatges en el procés d'aprenentatge, malalties, altes capacitats ...

5. Quan em refereixo a un alumne amb necessitats educatives especials saps a quina tipologia d'alumnat em refereixo? Quines necessitats poden tenir?

A un alumne que no pot seguir el procés d'ensenyament-aprenentatge general i s'ha d'adaptar a les seves possibilitats. La tipologia d'alumnat es aquell que pateix una discapacitat auditiva, discapacitat física, discapacitat psíquica, trastorn de conductes...

6. Saps quina és la Llei Orgànica educativa amb la qual es regeix el sistema educatiu espanyol actualment? Tens coneixement sobre com aborda la qüestió de l'educació inclusiva?

Se que la Llei Orgànica d'Educació actual és la del 2006, que ja aborda en certa mesura l'educació inclusiva i el suport a l'alumnat amb necessitats educatives especials.

7. Coneixes el Decret 150/2017 sobre l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu? Tens coneixement sobre les propostes i/o orientacions que proporciona per abordar la qüestió de l'educació inclusiva?

Em sona el nom del decret però no en tinc un coneixement vàlid per explicar-ho.

8. Sabies que hi ha iniciada una nova proposta de Llei Orgànica educativa? Coneixes quins són els seus objectius i/o reptes?

Me'n han parlat de la LOMLOE, però no en sé gaire la veritat.

9. Saps quin és el procediment que es segueix quan es detecta que un alumne pot tenir necessitats educatives de suport educatiu? Què en penses al respecte?

Bueno se que s'ha de demanar a l'escola consell i que ho valorin, en cas que des de la família o bé la mateixa tutora detecten que hi ha alguna problemàtica. L'escola pot fer la derivació als equips especialitzats per poder treballar-ho.

10. Saps quines opcions se li ofereixen a un alumne quan se li reconeixen necessitats específiques de suport educatiu? Què en penses al respecte?

Hi ha un gran ventall de possibilitats per atendre les necessitats dels infants.

11. Quina funció creus que tenen els Centres d'Educació Especial?

Els Centres d'Educació Especial atenen als infants amb necessitats educatives especials des de la especialització.

12. Quina tipologia d'alumnat creus que s'escolaritza en un centre d'Educació Especial?

Aquells nens i nenes que tenen necessitats educatives que a l'escola ordinària no es poden suplir. En el CEE reben una atenció personalitzada i constant, ja que des d'una escola ordinària segurament hi ha moltes dificultats per a poder atendre'l correctament.

13. Quines necessitats creus que presenten els alumnes que s'escolaritzen en un Centre d'Educació Especial?

Una atenció personalitzada i constant, i moltes dificultats com per a poder seguir en un centre ordinari.

14. Coneixes quins recursos tenen els Centres d'Educació Especial per atendre les necessitats dels seus alumnes?

“Disposen de tots els materials necessaris per atendre qualsevol tipus de discapacitat o dificultat, a banda de una gran quantitat de professionals de tot tipus del qual es disposa fàcilment.

15. Coneixes quins recursos tenen o poden sol·licitar les escoles ordinàries per atendre als alumnes amb necessitats educatives especials?

Les escoles disposen o poden sol·licitar una mestra d'educació especial la qual pot atendre i acompanyar al nen o nena en el seu procés d'aprenentatge.

16. Consideres que és positiu per un alumne amb necessitats educatives especials ser escolaritzat en una escola ordinària?

No crec que sigui positiu per l'alumne, atès que ell necessitarà un suport educatiu especial i poder comptar amb companys amb les mateixes limitacions que ell, així tots podran seguir un ritme similar.

17. Consideres que és positiu per a un alumne sense necessitats educatives especials tenir companys a l'aula que sí que les tenen?

Els alumnes han de poder veure que hi ha persones amb dificultats, i que existeix la possibilitat d'aprendre coses noves d'aquests nens i nenes amb discapacitats. Però, sobretot, han d'aprendre a conviure amb tothom sense fer distincions.

18. Quins creus que són els beneficis de garantir l'educació inclusiva incloent a tota la tipologia d'alumnat en una única escola?

Seria beneficiós si realment disposéssim de tots els recursos adients i necessaris per tal que tots els alumnes tinguessin cobert el seu dret i igualtat d'oportunitats a l'educació, i a aprendre. Els alumnes han de poder veure que hi ha persones amb dificultats, i que existeix la possibilitat d'aprendre coses noves d'aquests nens i nenes amb discapacitats. Però, sobretot, han d'aprendre a conviure amb tothom sense fer distincions.”

19. Quines creus que són les limitacions i/o contradiccions de garantir l'educació inclusiva incloent a tot la tipologia d'alumnat en una única escola?

Algunes limitacions poden ser per exemple: la dificultat d'un nivell curricular similar, el temps de classe, l'atenció de tots els alumnes, la qualitat d'atenció dels alumnes, la cohesió grupal, l'acceptació dels infants, entre altres.

20. Creus que és viable que en un futur s'aposti per a una única escola on atendre a tota la tipologia d'alumnat?

Crec que és important que els alumnes sense necessitats educatives siguin empàtics amb els infants que sí que en tenen, però no per aquest fet hauríem d'optar per barrejar a tots els alumnes, perquè podria ser un desavantatge per poder atendre correctament les necessitats de tothom. En resum, no crec que sigui viable que en un futur s'aposti per una única tipologia d'escola per a tothom perquè cada alumne necessita una atenció específica i aquest fet es difícil de seguir-ho actualment amb alumnes amb dificultats d'aprenentatge, on aquests només tenen “l'adaptació curricular” o l'aula d'acollida, perquè no disposem d'un suport individual constant que possiblement necessitaria al llarg del seu procés acadèmic, reflectint aquí una mancança d'oportunitats envers als seus companys.

CAS 3

1. Què és l'educació inclusiva des del teu punt de vista?

És aquella educació que atenciona conjuntament a nens i nenes independentment de les seves capacitats i possibilitats i que educa en la diversitat.

2. Creus que és important treballar per a una educació inclusiva?

Sí, perquè una educació inclusiva genera oportunitats d'aprenentatge tant pels nens i nenes amb necessitats educatives especials com pel que no en tenen, a la vegada que s'ensenyen valors com el respecte, la tolerància, la igualtat o la no discriminació. Per tant, crec que la inclusió enriqueix i beneficia a tothom.

3. Com creus que podríem garantir l'educació inclusiva d'una forma eficaç i eficient?

Crec que hi ha molts factors que haurien de millorar per tal que es doni una educació inclusiva, com per exemple, proporcionar a les escoles ordinàries tots els recursos necessaris per poder atendre a tot l'alumnat segons les necessitats que presentin. Fer un bon treball en xarxa, és a dir, que hi hagi una bona comunicació entre la família, l'escola i els professionals tant interns com externs que treballin en cada cas. Baixant les ràtios d'infants per aula que actualment trobem a les escoles. Formant al professorat en educació especial, etc.

4. Quan em refereixo a un alumne amb necessitats educatives de suport educatiu, saps a quina tipologia d'alumnat em refereixo? Quines necessitats poden tenir?

Els alumnes amb necessitats educatives de suport educatiu, crec que són aquells nens i nenes que per alguna raó presenten dificultats per portar una educació normal, com per exemple, per alguna discapacitat que pateixin, per tenir un nivell socioeconòmic baix, per ser nens i nenes que provenen d'altres països i per tant que no parlin la nostra llengua, etc. D'aquesta manera, són alumnes que necessitaran alguna ajuda específica per assolir els objectius.

5. Quan em refereixo a un alumne amb necessitats educatives especials saps a quina tipologia d'alumnat em refereixo? Quines necessitats poden tenir?

Els alumnes amb necessitats educatives especials són aquells que pateixen alguna discapacitat, com intel·lectual, auditiva, visual, etc. i per tant, l'ajuda que necessiten és més especialitzada.

6. Saps quina és la Llei Orgànica educativa amb la qual es regeix el sistema educatiu espanyol actualment? Tens coneixement sobre com aborda la qüestió de l'educació inclusiva?

L'última llei educativa que conec és la LOMCE, però no sé si aquesta és la llei que regeix actualment l'educació, i tampoc tinc coneixement sobre com tracta l'educació inclusiva.

7. Coneixes el Decret 150/2017 sobre l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu? Tens coneixement sobre les propostes i/o orientacions que proporciona per abordar la qüestió de l'educació inclusiva?

És un decret que exposa millor les mesures i les estratègies per atendre a l'alumnat amb necessitats especials.

8. Sabies que hi ha iniciada una nova proposta de Llei Orgànica educativa? Coneixes quins són els seus objectius i/o reptes?

No tinc coneixement sobre la proposta LOMLOE.

9. Saps quin és el procediment que es segueix quan es detecta que un alumne pot tenir necessitats educatives de suport educatiu? Què en penses al respecte?

En una escola ordinària quan es detecta que un infant pot tenir alguna dificultat, el tutor informa a la família i es posa en contacte amb l'EAP, per tal que un professional pugui observar i detectar possibles problemes

10. Saps quines opcions se li ofereixen a un alumne quan se li reconeixen necessitats específiques de suport educatiu? Què en penses al respecte?

A les escoles ordinàries quan un infant té necessitats educatives de suport educatiu i es creu necessari s'elabora un PI (pla individualitzat). Penso que això ajuda als infants a poder assolir els objectius que es plantegen en cada curs.

11. Saps quines opcions se li ofereixen a un alumne quan se li reconeixen necessitats educatives especials? Què en penses al respecte?

Quan un infant presenta NEE, s'ofereixen tres tipus d'escolaritzacions diferents, l'escolarització en un centre ordinari, l'escolarització en un centre d'educació especial o l'escolarització compartida. Però no sé fins a quin punt la família pot escollir el tipus d'escolarització del seu fill o filla. En el cas que poguessin escollir el centre, penso que està bé, ja que poden escollir que és millor pel seu fill o filla.

12. Quina funció creus que tenen els Centres d'Educació Especial?

Atendre l'alumnat amb necessitats educatives especials, proporcionant-los els recursos, tant materials com humans, per ajudar-los a ser el més autònoms possible. Però també fan un acompanyament emocional molt gran.

13. Quina tipologia d'alumnat creus que s'escolaritza en un Centre d'Educació Especial?

Nens i nenes amb paràlisi cerebral, autisme, síndrome de down, etc.

14. Quines necessitats creus que presenten els alumnes que s'escolaritzen en un Centre d'Educació Especial?

Són nens i nenes que poden tenir dificultats amb relació a les habilitats socials i al grau d'autonomia.

15. Coneixes quins recursos tenen els Centres d'Educació Especial per atendre les necessitats dels seus alumnes?

Sé que compten amb més recursos, tant materials com humans, del que disposen els centres ordinaris, però exactament no sé quins recursos tenen els centres d'educació especial.

16. Coneixes quins recursos tenen o poden sol·licitar les escoles ordinàries per atendre als alumnes amb necessitats educatives especials?

Les escoles compten amb els equips com l'EAP i el CDIAP. També quan un infant té necessitats educatives de suport educatiu i es creu necessari, es pot elaborar un PI.

17. Consideres que és positiu per un alumne amb necessitats educatives especials ser escolaritzat en una escola ordinària?

Sí, ja que aquest fet és molt beneficiós perquè es creen oportunitats d'aprenentatge i és molt enriquidor tant pels alumnes que tenen necessitats educatives especials com pels que no, sempre i quan les escoles ordinàries disposin dels recursos necessaris per donar resposta i atendre als nens i nenes amb NEE.

18. Consideres que és positiu per a un alumne sense necessitats educatives especials tenir companys a l'aula que sí que les tenen?

Sí, ja que de la mateixa manera que a la pregunta anterior, és molt beneficiós perquè es creen oportunitats d'aprenentatge i s'aprèn a viure en la diversitat.

19. Quins creus que són els beneficis de garantir l'educació inclusiva incloent a tota la tipologia d'alumnat en una única escola?

Els beneficis són poder crear una societat tolerant, respectuosa, reduint o eliminant els prejudicis o estereotips que tenim cap als altres. Alhora, les limitacions són que si no es proporcionen els recursos necessaris a les escoles ordinàries i si els docents no estan capacitats o formats en l'àrea d'educació especial, en comptes d'ajudar als alumnes amb necessitats educatives especials els estarem perjudicant.

20. Quines creus que són les limitacions i/o contradiccions de garantir l'educació inclusiva incloent a tota la tipologia d'alumnat en una única escola?

Crec que amb el temps podríem tenir escoles totalment inclusives, però per arribar a aquest punt s'haurien de canviar algunes coses de l'educació, ja que amb les condicions que trobem actualment a les escoles, veig difícil una escola inclusiva. Per exemple, el que penso que s'hauria de canviar són les ràtios que trobem actualment a les escoles, ja que és molt difícil per un sol mestre/a atendre a tants alumnes. L'altra cosa que s'hauria de canviar per tenir una escola inclusiva, és el fet de proporcionar els recursos necessaris, tant materials com humans, a les escoles ordinàries per tal de poder atendre correctament a aquell alumne amb necessitats educatives especials.

21. Creus que és viable que en un futur s'aposti per a una única escola on atendre a tota la tipologia d'alumnat?

Sí que considero positiu per un alumne amb necessitats educatives especials ser escolaritzat en una escola ordinària ja que aquest fet és molt beneficiós perquè es creen oportunitats d'aprenentatge i és molt enriquidor tant pels alumnes que tenen necessitats educatives especials com pels que no, sempre i quan les escoles ordinàries disposin dels recursos necessaris per donar resposta i atendre als nens i nenes amb NEE.

CAS 4

1. Què és l'educació inclusiva des del teu punt de vista?

Jo com a pare d'un infant amb una discapacitat important considero que l'educació inclusiva és poder educar i aprendre sense excloure a cap persona.

2. Creus que és important treballar per a una educació inclusiva?

I tant que és necessària l'educació inclusiva, però no estic massa a favor, en contra, de les escoles inclusives. És important educar en el respecte a la diversitat, però oferint l'atenció necessària a cada persona, adequant-nos a les seves necessitats. És idíl·lic pensar en escoles inclusives, però no és el que vull pel meu fill, intento que es socialitzi al màxim, però sense que això signifiqui que necessiti unes ajudes educatives especials.

3. Com creus que podríem garantir l'educació inclusiva d'una forma eficaç i eficient?

Sí confio en que es pugui garantir una educació inclusiva, una educació en valors i respecte a la diversitat.

4. Quan em refereixo a un alumne amb necessitats educatives de suport educatiu, saps a quina tipologia d'alumnat em refereixo? Quines necessitats poden tenir?

Entenc que un alumne amb necessitats educatives de suport educatiu és qualsevol nen o nena que així com el meu fill, necessita d'uns recursos per poder garantir el seu aprenentatge.

5. Quan em refereixo a un alumne amb necessitats educatives especials saps a quina tipologia d'alumnat em refereixo? Quines necessitats poden tenir?

Suposo que els nens que tenen necessitats especials és un pas més enllà, segurament aquí entrarien les dificultats del meu fill, el qual necessita d'una atenció personalitzada i específica per les seves característiques

6. Saps quina és la Llei Orgànica educativa amb la qual es regeix el sistema educatiu espanyol actualment? Tens coneixement sobre com aborda la qüestió de l'educació inclusiva?

No conec quina és la llei orgànica educativa actual.

7. Coneixes el Decret 150/2017 sobre l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu? Tens coneixement sobre les propostes i/o orientacions que proporciona per abordar la qüestió de l'educació inclusiva?

El decret sí que el tinc present, perquè em vaig informar en el seu moment. És aquell document que recull totes les orientacions sobre l'educació inclusiva, les escoles inclusives, i com atendre als alumnes amb necessitats especials. Esta bé.

8. Sabies que hi ha iniciada una nova proposta de Llei Orgànica educativa? Coneixes quins són els seus objectius i/o reptes?

I tant que estic al corrent de la nova proposta educativa LOMLOE, i em té preocupat. M'agrada i considero vàlid i eficaç que el meu fill sigui atès en un centre d'educació especial, i no vull que això es trenqui. Considero que canviar al meu fill i als seus companys a una escola ordinària seria un pas enrere, molt negatiu, perquè tot i ser idíl·lic pensar en la inclusió, és més important pensar en les seves necessitats i objectius, els quals considero que per res del món poden ser atesos d'igual forma en una escola ordinària.

9. Saps quin és el procediment que es segueix quan es detecta que un alumne pot tenir necessitats educatives de suport educatiu? Què en penses al respecte?

Bé, jo conec el meu cas personal. Tant a casa com a l'escola vam notar que el meu fill no seguia el mateix ritme que els seus companys, i bé, des de l'escola van proposar-nos poder fer-li una valoració psicopedagògica, i els professionals de l'EAP ens van acompanyar i assessorar per atendre les necessitats del meu fill, fins avui en dia.

10. Saps quines opcions se li ofereixen a un alumne quan se li reconeixen necessitats específiques de suport educatiu? Què en penses al respecte?

Considero que és positiu el fet que hi hagi diversitat d'opcions perquè facilita que les famílies puguem ser orientades per professionals per trobar el centre que ofereixi una millor resposta educativa als nostres fills.

11. Saps quines opcions se li ofereixen a un alumne quan se li reconeixen necessitats educatives especials? Què en penses al respecte?

Les escoles d'educació especial per exemple, o un vetllador.

12. Quina funció creus que tenen els Centres d'Educació Especial?

En les Centres d'Educació Especial s'hi escolaritzen aquells nens i nenes als quals els professionals de l'EAP els ha recomanat una educació personalitzada i especialitzada. M'agradaria fer èmfasi en que parlem de nens i nenes amb paràlisis cerebrals importants, autisme greu, síndromes estranys.... Pels quals els objectius que es persegueix a l'escola es basen en mantenir-los en salut, i en els casos que sigui possible, reforçar i potenciar la seva autonomia personal.

13. Quina tipologia d'alumnat creus que s'escolaritza en un Centre d'Educació Especial?

Tots aquells que tinguin un necessitats educatives especials.

14. Quines necessitats creus que presenten els alumnes que s'escolaritzen en un Centre d'Educació Especial?

Falta d'autonomia, hiperactivitat, problemes cognitius o físics.

15. Coneixes quins recursos tenen els Centres d'Educació Especial per atendre les necessitats dels seus alumnes?

Els recursos són impressionants, és clar que cada escola potser és diferent, algunes en tindran més que d'altres, però les que jo conec, és al·lucinant la gran tasca que fan i que ofereixen als alumnes. Compten amb logopedes, infermers, fisioterapeutes, mestres especialitzats...

16. Coneixes quins recursos tenen o poden sol·licitar les escoles ordinàries per atendre als alumnes amb necessitats educatives especials?

Bueno, sé que les escoles ordinàries també tenen recursos, però ni de ben lluny els mateixos. Crec que tenen professionals especialitzats també, però clar... masses alumnes i pocs professionals.

17. Consideres que és positiu per un alumne amb necessitats educatives especials ser escolaritzat en una escola ordinària?

Si i no... Ho veig molt poc viable.

18. Consideres que és positiu per a un alumne sense necessitats educatives especials tenir companys a l'aula que sí que les tenen?

Si i no.

19. Quins creus que són els beneficis de garantir l'educació inclusiva incloent a tota la tipologia d'alumnat en una única escola?

Beneficis i tant que en té! Però beneficis en té l'educació inclusiva, que no considero que sigui el mateix que les escoles inclusives. Educar en la inclusió, en el respecte, en la tolerància... És molt necessari.

20. Quines creus que són les limitacions i/o contradiccions de garantir l'educació inclusiva incloent a tota la tipologia d'alumnat en una única escola?

Les limitacions són moltíssimes. És fàcil, imagino al meu fill en una aula ordinària, amb segurament 25 companys més, i tots amb característiques súper diferents. Quin horror pel mestre! Com ho farà? Qui aprendrà alguna cosa? No ho veig gens viable... Posaran una ràtio de 3 alumnes 1 professor? No ho crec, per tant, ho veig inviable si penso en alumnes que tenen necessitats tan importants com les del meu fill.

21. Creus que és viable que en un futur s'aposti per a una única escola on atendre a tota la tipologia d'alumnat?

Sincerament, em sento totalment en contra. Perquè? Perquè és segregació? És equitat! És atendre en condicions d'igualtat per poder garantir que tots puguem aprendre, uns necessiten unes ajudes més específiques per poder aprendre, i això només se'ls pot oferir en els Centres d'Educació Especial. No confio en que en una escola ordinària es pugui atendre a tothom, en igualtat de condicions, i garantint l'aprenentatge de tots i totes. És inviable perquè serien moltíssimes les transformacions que caldria fer.

CAS 5

1. Què és l'educació inclusiva des del teu punt de vista?

L'educació inclusiva és una Educació per a tothom. Centres escolars on puguin anar tots els infants indistintament de les necessitats individuals que presentin. Però, personalment com a mare d'una nena alumna d'un centre d'educació especial crec que actualment pensar en l'educació inclusiva és una utopia. No existeix una educació inclusiva actualment.

2. Creus que és important treballar per a una educació inclusiva?

I tant que és important treballar per a una educació inclusiva, si realment es tingues els recursos necessaris, seria ideal.

3. Com creus que podríem garantir l'educació inclusiva d'una forma eficaç i eficient?

Com a usuària d'una escola d'educació especial, veig molt lluny confiar en que es pugui assolir realment una escola inclusiva eficaç i eficient per donar resposta a les necessitats de qualsevol alumne. Falten molts i molts canvis, tant de pensament, formes de treballar, recursos humans i tècnics...

4. Quan em refereixo a un alumne amb necessitats educatives de suport educatiu, saps a quina tipologia d'alumnat em refereixo? Quines necessitats poden tenir?

Penso que et refereixes a alumnes amb necessitats d'aprenentatge concretes. Per exemple, alumnes amb altes capacitats que s'avorreixen a l'aula. Alumnes que tenen dificultats concretes en matemàtiques o llengües.

5. Quan em refereixo a un alumne amb necessitats educatives especials saps a quina tipologia d'alumnat em refereixo? Quines necessitats poden tenir?

Crec que són alumnes amb necessitats més específiques, com el cas de la meua filla que necessita a la seva disposició més recursos, tant humans com materials, per aprendre. Ella requereix d'una adaptació curricular específica.

6. Saps quina és la Llei Orgànica educativa amb la qual es regeix el sistema educatiu espanyol actualment? Tens coneixement sobre com aborda la qüestió de l'educació inclusiva?

Sincerament no hi estic massa al corrent, però sé que les últimes lleis educatives aposten clarament per una educació inclusiva.

7. Coneixes el Decret 150/2017 sobre l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu? Tens coneixement sobre les propostes i/o orientacions que proporciona per abordar la qüestió de l'educació inclusiva?

Sí, el decret el conec més. És un bon recurs, a més, disponible a tothom, on exposa ple de coses sobre l'alumnat amb necessitats especials, i com atendre'ls des del sistema educatiu.

8. Sabies que hi ha iniciada una nova proposta de Llei Orgànica educativa? Coneixes quins són els seus objectius i/o reptes?

Jo crec que totes les famílies usuàries dels centres d'educació especial estem al corrent d'aquesta última proposta educativa. S'ha fet molt de ressò perquè es considera que el que promou la llei és el tancament de les escoles d'educació especial, i només atendre a tots als alumnes en una única modalitat d'escola, la ordinària diguem. Quina barbaritat. Encara que sigui una proposta a llarg termini, haurien de parar a pensar realment què volen aconseguir, perquè des del meu punt de vista, hi veig més limitacions que beneficis.

9. Saps quin és el procediment que es segueix quan es detecta que un alumne pot tenir necessitats educatives de suport educatiu? Què en penses al respecte?

En el meu cas, la tutora de l'escola va detectar-ho. Ella ens va contactar i ens va dir que seria bo que la psicopedagoga de l'escola valorés a la meva filla, i després la psicopedagoga ens fer una derivació a l'EAP.

10. Saps quines opcions se li ofereixen a un alumne quan se li reconeixen necessitats específiques de suport educatiu? Què en penses al respecte?

Bueno està bé, jo no se si vaig tenir sort, però l'equip que ens va acompanyar durant tot el procés va ser molt comprensiu i ens va assessorar molt bé. Ens va explicar que era recomanable l'escolarització compartida, és a dir, unes hores a l'escola ordinària i unes

hores a l'escola d'educació especial. Així ho vam fer durant uns anys, fins que en els seguiments ens vam adonar que era més beneficiós per a la meva filla passar més temps i assolir el ritme de l'escola d'educació especial.

11. Saps quines opcions se li ofereixen a un alumne quan se li reconeixen necessitats educatives especials? Què en penses al respecte?

Fer unes hores a la SIEI de l'escola combinat amb hores dins l'aula ordinària o bé una escola d'educació especial.

12. Quina funció creus que tenen els Centres d'Educació Especial?

Els Centres d'Educació Especial són escoles com qualsevol altre, amb la diferència que aquí l'alumnat que atenen té moltes dificultats que van més enllà de la dificultat per aprendre. Són alumnes amb trastorns, autisme, malalties greus... Que necessiten una atenció especialitzada, i allà li poden oferir gràcies a que disposen de recursos específics tant de professionals com de instal·lacions.

13. Quina tipologia d'alumnat creus que s'escolaritza en un Centre d'Educació Especial?

En els Centres d'Educació Especial s'hi escolaritzen els nens que presenten unes necessitats de suma consideració.

14. Quines necessitats creus que presenten els alumnes que s'escolaritzen en un Centre d'Educació Especial?

En l'escola que jo conec, tenen fins i tot piscina! No per diversió, sinó per exercitar el cos i promoure la salut de molts nens que tenen la mobilitat afectada. Tenim logopeda, fisioterapeuta... A més les aules són totes adaptades amb ple de materials.

15. Coneixes quins recursos tenen els Centres d'Educació Especial per atendre les necessitats dels seus alumnes?

Quan la meva filla feia escolarització compartida, teníem la possibilitat de demanar una vetlladora per a ella només. Recordo l'aula SIEI, amb mestres que tenien preparació per atendre als alumnes amb necessitats especials.

16. Coneixes quins recursos tenen o poden sol·licitar les escoles ordinàries per atendre als alumnes amb necessitats educatives especials?

Poden sol·licitar una aula SIEI. Una llevadora durant unes hores depenent del cas.

17. Consideres que és positiu per un alumne amb necessitats educatives especials ser escolaritzat en una escola ordinària?

Crec que seria positiu amb unes condicions ideals i òptimes, però actualment no es tenen a les escoles ordinàries.

18. Consideres que és positiu per a un alumne sense necessitats educatives especials tenir companys a l'aula que sí que les tenen?

Crec que poden aprendre moltíssim per ambdues parts.

19. Quins creus que són els beneficis de garantir l'educació inclusiva incloent a tota la tipologia d'alumnat en una única escola?

Penso que els beneficis són infinits, però en la utopia. Per una banda, l'alumnat creixeria en tota la seva pluralitat. Veient una "normalitat" que actualment s'amaga: hi ha infants de molts tipus, amb unes capacitats o altres, i cadascú d'ells amb unes necessitats determinades. Lo ideal i idíl·lic seria educar en valors, en el respecte, en l'ajuda mútua, la cooperació...

20. Quines creus que són les limitacions i/o contradiccions de garantir l'educació inclusiva incloent a tota la tipologia d'alumnat en una única escola?

Clar, sent realistes i pensant en l'ara, hi ha moltes barreres que hem de trencar per poder fer-ho realitat. Hi ha moltíssimes diferències entre una escola d'educació especial i una escola ordinària, com ho faran perquè estigui tot en una? No ho veig clar amb el govern que tenim sincerament. Abans de res el més important és començar per educar més i millor en valors i en el respecte a la diversitat.

21. Creus que és viable que en un futur s'aposti per a una única escola on atendre a tota la tipologia d'alumnat?

Si que considero que és positiu per a un alumne sense necessitats educatives especials tenir companys a l'aula que sí que les tenen. Crec que poden aprendre moltíssim per ambdues parts perquè la societat es diversa, per tant hem d'educar amb la diversitat. Tot i així, per a que això es dugui a terme s'ha de ser realista, i actualment l'escola no esta en condicions de poder ser inclusiva al cent per cent.

